

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA I GMINY ZŁOCZEW NA LATA 2017- 2023

ZŁOCZEW 2017

OPRACOWANIE: MIEJSKO GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ZŁOCZEWIE

Małgorzata Łukomska

Teresa Wrzosek

Justyna Sosin – Lis

Wiesława Muszyńska

Alina Krzemień

Katarzyna Kowalczyk

Marta Wytych

Katarzyna Sufleta

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
UWARUNKOWANIA PRAWNE	5
PODSTAWA PRAWNA	5
ZADANIA GMINY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	11
ANALIZA ZASOBÓW I DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY ZŁOCZEW.....	13
DEMOGRAFIA I SYTUACJA GOSPODARCZA	14
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	20
SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE ZŁOCZEW	30
ORGANIZACJA POMOCY SPOŁECZNEJ	30
GŁÓWNE POWODY UDZIELANIA POMOCY I WSPARCIA	34
EWALUACJA STRATEGII 2008 – 2015.....	48
ANALIZA SWOT	50
MISJA I WIZJA STRATEGII.....	54
CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI INTERWENCJI, FINANSOWANIE	54
ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII	59

WPROWADZENIE

Miejsko - gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z instrumentów tworzenia spójności społecznej. Jej przygotowanie i wdrażanie ma służyć do ograniczenia lub wyeliminowania kluczowych problemów społecznych na określonym terytorium.

Dokument wytycza kierunki dla działań władz samorządowych oraz innych podmiotów i instytucji działających w sferze pomocy społecznej zmierzających do osiągnięcia misji samorządu w dziedzinie polityki społecznej. Misją Gminy Złoczew wskazaną w Strategii Rozwoju na lata 2016 – 2023 jest **podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców poprzez wykorzystanie zasobów i atutów, jakimi Gmina dysponuje w celu zdynamizowania jej rozwoju gospodarczego.**

Strategia, aby była skuteczna musi być wyrazem zintegrowanego planowania społecznego i wyznaczać sposób osiągania zaplanowanych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji i polityki społecznej. Mając na uwadze spójność z innymi strategicznymi dokumentami o charakterze lokalnym przyjmuje się czasookres obowiązywania dokumentu na lata 2017 – 2023.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Złoczew na lata 2017 - 2023, jest naturalną kontynuacją poprzednio obowiązującego dokumentu i jest zorientowana na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi podmiotami zajmującymi się pomocą społeczną w Gminie Złoczew oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej takimi jak: edukacja, polityka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania zaplanowane w tym dokumencie są kierowane do środowisk, które poprzez swoją sytuację życiową pozostają na marginesie życia społecznego lub są zagrożone wykluczeniem społecznym.

W rozwiązywaniu problemów społecznych, nie można opierać się na stałości i niezmienności zjawisk, dlatego też opracowując ten dokument zakładamy, że procesy w nim opisane będą podlegać zmianom, a na przestrzeni lat 2017 – 2023 pojawiać się będą nowe możliwości przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom, ważniejsze społecznie cele i wyzwania. Część wskazanych w strategii zjawisk ulegnie zminimalizowaniu, a część zintensyfikowaniu. Ten proces przeobrażania jest wpisany w dokument i pożądaný, ponieważ będzie on miernikiem działań służących rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów społecznych. Będzie też wskazywał skalę zachodzących przemian oraz intensywność współpracy instytucji samorządowych, organizacji pożytku publicznego oraz innych podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych.

UWARUNKOWANIA PRAWNE

PODSTAWA PRAWNA

Potrzeba uregulowania kwestii społecznych wynika bezpośrednio z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, która w artykułach od 64 do 76 gwarantuje obywatelom wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne. Kluczowym aktem stanowiącym podstawę prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Złoczew na lata 2017 – 2023 jest art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt. ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej¹ nakładający na gminy i powiaty obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W procesie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Miast i Gminy Złoczew na lata 2017-2023 uwzględniono również inne istotne dla tematu akty prawne tak, aby zapewnić jej kompatybilność i komplementarność z obowiązującymi przepisami i politykami zarówno prawa międzynarodowego, krajowego jak i lokalnego.

W zakresie prawa międzynarodowego dokumentem o strategicznym znaczeniu dla dokumentów o charakterze planistycznym w zakresie polityki społecznej jest Europa 2020.

To unijna strategia, która stanowi, że w zmieniającym się świecie Unii Europejskiej potrzebna jest inteligentna i zrównoważona gospodarka sprzyjająca włączeniu społecznemu. Równoległa praca nad tymi trzema priorytetami powinna pomóc państwom członkowskim w uzyskaniu *wzrostu zatrudnienia oraz zwiększeniu produktywności i spójności społecznej*.

Wyznacza ona plan obejmujący pięć celów w zakresie zatrudnienia, innowacji, edukacji, włączenia społecznego oraz zmian klimatu/energii, które należy osiągnąć do 2020 r. W każdym z tych obszarów wszystkie państwa członkowskie wyznaczyły własne cele krajowego po to aby konkretne działania na poziomie zarówno unijnym, jak i krajowym wzmacniały realizację tej strategii.

Dodatkowo unijną strategię uzupełniają: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” dotyczący stworzenia warunków do unowocześnienia rynków pracy, przez ułatwienie mobilności pracowników i rozwój ich umiejętności, w celu zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie trwałości europejskich modeli społecznych; „Europejski program walki z ubóstwem” wyznaczający ramy do zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez pomoc osobom biednym i wykluczonym oraz umożliwienie im aktywnego uczestniczenia w życiu ekonomicznym i społecznym.

W zakresie prawa krajowego trendy i kierunki polityki społecznej wyznaczają:

Polska 2030 - Trzecia Fala Nowoczesności czyli Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.

Cel 6 tego dokumentu - *rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”* zakłada: - aktywizowanie rezerw na rynku pracy, tak aby zwiększyć poziom zatrudnienia do 80%; związanie osób niepełnosprawnych z otwartym rynkiem pracy;

¹ t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm

umożliwienie wcześniejszego startu młodych osób na rynku pracy; podniesienie aktywności zawodowej kobiet oraz realizację programów 50+ i 60+, poprawę dostępności zasobów mieszkaniowych, wzmocnienie warunków dla łączenia ambicji zawodowych i aspiracji rodzinnych młodej i średniej generacji, poprzez wsparcie rodzin w edukacji i opiece nad dziećmi w wieku 0 -5, poprawę dostępności przedszkoli i opieki świetlicowej; propagowanie elastyczności zatrudnienia dostosowanej do potrzeb pracownika; dostosowanie systemu ochrony zdrowia do prognozowanych do roku 2030 zmian demograficznych, w szczególności wzmocnienie działań na rzecz rozwoju infrastruktury i zasobów kadrowych w obszarach opieki nad matką i dzieckiem oraz osobami starszymi”; stworzenie modelu aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na wykorzystywaniu ich potencjałów i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Dokument „Polska 2030” nakreśla kierunki interwencji, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w dokumentach regulujących lokalną politykę społeczną. Są to m. in.:

- zmiana zasad funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia w kierunku zwiększenia ich efektywności;
- zapewnienie dalszego rozwoju elastycznych form zatrudnienia i umożliwienie przez to łączenia życia rodzinnego z karierą zawodową;
- stworzenie warunków dla wzrostu liczby osób niepełnosprawnych zatrudnionych na otwartym rynku pracy;
- promocja dietetyki poprzez zmniejszenie kosztów związanych z opieką oraz wychowaniem dzieci, szczególnie wynikających z łączenia kariery zawodowej z życiem rodzinnym;
- zapewnienie jak najlepszej adresowalności świadczeń i zasiłków i rozwój ekonomii społecznej, tak aby z jednej strony stymulowały i wspierały korzystanie z usług publicznych oraz z drugiej ograniczały ryzyko marginalizacji spowodowanej ubóstwem;
- zapewnienie realnego wsparcia rodzin wielodzietnych zabezpieczającego je przed ryzykiem wykluczenia społecznego;
- wdrożenie instrumentów podnoszących jakość świadczonych usług zdrowotnych i efektywność systemu ochrony zdrowia;
- stworzenie modelu aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na wykorzystywaniu ich potencjałów i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu;
- wzrost poziomu aktywności fizycznej społeczeństwa poprzez poprawę warunków umożliwiających jej uprawianie na każdym etapie życia.

Ponadto, wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, stanowiąc tym samym fundament Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, mają **akty prawa krajowego**:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym²,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych³;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym⁴;
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁵
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁶;

² tj. Dz. U. 2016 poz. 446 z późn. zm.

³ Dz. U. 2016 poz. 2046 z późn. zm

⁴ Dz. U. 2016 poz. 1829

⁵ Dz. U. 2017 poz. 1065 z późn. zm.

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁷;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁸;
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3⁹;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁰;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii¹¹;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego¹²;
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych¹³;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁴;
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych¹⁵;
- Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁶;
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007 roku¹⁷;
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy, o zmianie Kodeksu Cywilnego¹⁸;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy¹⁹;
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny²⁰;
- Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów²¹;

strategie, programy i inne dokumenty o charakterze planistycznym:

- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL)²², pełniąca wiodącą rolę z punktu widzenia realizacji priorytetu walki z ubóstwem. Głównym celem jaki zakłada jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych: wzrost zatrudnienia; wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych; poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; poprawa zdrowia obywateli oraz

6 Dz. U. 2015 poz. 1390

7 tj. Dz. U. z 2016 poz. 1793 z późn. zm.

8 tj. Dz. U. z 2017 ,poz. 697 z późn. zm.

9 tj. Dz. U. z 2016 ,poz. 157 z późn. zm.

10 tj. Dz. U. z 2016, poz. 487

11 tj. Dz. U. z 2017, poz. 783

12 tj. Dz. U. z 2017 poz. 882

13 tj. Dz. U. z 2016 poz. 963

14 tj. Dz. U. z 2016 poz. 1817

15 tj. Dz. U. z 2016 poz. 1518

16 tj. Dz. U. z 2017 poz. 1201

17 tj. Dz. U. z 2017 ,poz. 489 z późn. zm.

18 tj. Dz. U. z 2016 poz. 1610 z późn. zm.

19 tj. Dz. U z 2017 . poz. 682 z późn. zm.

20 tj. Dz. U z 2017. poz. 459 z późn. zm.

21 tj. Dz. U. z 2016 . poz. 162 z późn. zm.

22 przyjęta przez Radę Ministrów (uchwała nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020). SRKL jest jedną z dziewięciu strategii sektorowych stanowiących „inne strategie rozwoju” w rozumieniu ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.), realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju.

podniesienie efektywności opieki zdrowotnej; podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli;

- „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji”²³ określa cel główny, jakim jest zmniejszenie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej, w tym ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży, stworzenie szans dla młodzieży w wejściu na rynek pracy i tworzeniu rodzin, rozwój systemu aktywnej integracji, zapobieganie niepewności mieszkaniowej, zapewnienie osobom niepełnosprawnym, starszym i zależnym przyjaznych form opieki i aktywnego spędzania czasu;
- „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2014 – 2020”²⁴, którego cel główny to: zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce;
- „Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 - 2020”²⁵ zakłada działania w 4 zintegrowanych ze sobą kierunkach: edukacja osób starszych, aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową, usługi społeczne dla osób starszych, partycypacja społeczna osób starszych;
- Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”, edycja 2017²⁶, którego celem jest poprawa warunków życiowych i społecznych osób z zaburzeniami psychicznymi;

dokumenty regionalne

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020²⁷, która zgodnie ze zdefiniowanymi na poziomie regionu problemami nakreśla tendencje w zakresie polityki społecznej, zakładając do osiągnięcia takie cele operacyjne, których realizacja zmniejszy lub zniweluje występujące na obszarze województwa niedostatki społeczne. Cel operacyjny 5 zakłada wysoki standard i dostęp do usług publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem (5.2.1.) rozwoju i racjonalizacji bazy ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej. Cel operacyjny 6 odnosi się do reintegracji społecznej grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym: (6.1.) przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu poprzez (6.1.1.) przeciwdziałanie wyuczonej bezradności, m. in. poprzez: wspieranie programów, szkoleń, kursów umożliwiających pozbywanie się nawyków, tzw. wyuczonej bezradności, podniesienie kwalifikacji zawodowych, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej; (6.2.2) aktywizację grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, m.in. poprzez: wspieranie tworzenia specjalistycznych ośrodków szkoleniowo –rehabilitacyjnych, w tym realizujących rehabilitację zawodową, wspieranie zakładów pracy chronionej, wspieranie rozwoju specjalistycznych usług rehabilitacyjnych oraz upowszechnienie programów rehabilitacji osób niepełnosprawnych umożliwiających powrót na rynek pracy i integrację społeczną;

²³ www.mpips.gov.pl

²⁴ www.ms.gov.pl

²⁵ www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie

²⁶ www.mpips.gov.pl

²⁷ <http://www.strategia.lodzkie.pl>

dokumenty lokalne:

- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Żłoczew na lata 2016 – 2023 określa wizję rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia między innymi w sferze społecznej. Strategia Gminy postawiła jako jeden ze swoich celów strategicznych szeroko pojętą *aktywność mieszkańców, którzy są najwyższą wartością w gminie i motorem jej rozwoju* precyzując, że zostanie on osiągnięty poprzez realizację poszczególnych celów szczegółowych, zgodnie z zaplanowanymi, co nie oznacza, że niezmiennymi, kierunkami interwencji,:

<u>Cele szczegółowe</u>	• <u>Kierunki interwencji</u>
Podwyższenie poziomu edukacji i zwiększenie kompetencji zawodowych mieszkańców Gminy	- Otwieranie nowych kierunków edukacyjnych, zwłaszcza na poziomie ponadgimnazjalnym, związanych z zasobami węgla brunatnego - górnictwo, geoinżynieria, geologia - Wspieranie oraz tworzenie dogodnych warunków do rozwoju form opieki nad dziećmi do lat trzech - Wspieranie programów edukacyjnych na rzecz uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych - Kontynuowanie efektywnych działań edukacyjnych w formie zajęć pozalekcyjnych i zajęć dodatkowych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym - Organizacja zajęć edukacyjnych w ramach kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych - Organizacja form edukacji odpowiadających zapotrzebowaniu osób starszych - Wspieranie mieszkańców w zdobywaniu nowych umiejętności i wiedzy.
Budowanie kapitału społecznego	- Promowanie aktywności organizacji pozarządowych - Działania na rzecz integracji społeczności lokalnej - Budowanie lokalnej tożsamości i przywiązania do gminy, w tym poprzez ochronę dziedzictwa kulturowego, tradycji oraz poprzez kreowanie produktu lokalnego. - Integracja osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem. - Stworzenie gminnego programu aktywizacji osób starszych - Tworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw edukacyjnych, podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności - Upowszechnianie wolontariatu - Aktywizacja młodzieży – pobudzanie do aktywności społecznej, w tym integracja wielopokoleniowa. - Kształtowanie oferty rekreacyjno – kulturalnej dla seniorów – w szczególności aktywności społecznej seniorów

Wzrost tożsamości lokalnej poprzez ofertę kulturalną i aktywne spędzanie wolnego czasu	• Tworzenie warunków i podejmowanie działań na rzecz wzbogacenia oferty sposobów spędzania wolnego czasu przez mieszkańców • Podniesienie jakości funkcjonowania instytucji kultury • Opracowanie i wdrożenie programów kultury „weekendowej” i ich popularyzacja • Kształtowanie wysokiej jakości oferty kultury fizycznej, dostosowanej do potrzeb wybranych różnych grup wiekowych. • Kształtowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej dostosowanej do potrzeb różnych grup społecznych. • Tworzenie infrastruktury społecznej w miejscach, gdzie jej nie ma, podnoszenie jej standardu w miejscach, gdzie istnieje (świetlice)
Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych, poprawa dostępności usług publicznych	• Poprawa jakości i dostępności świadczenia wybranych usług publicznych (poprzez e-usługi, dążenie do wysokiego standardu obsługi mieszkańców, dostosowanie przestrzeni dla osób niepełnosprawnych • Wspieranie i promocja badań profilaktycznych • Rozwój ochrony zdrowia w placówkach edukacyjnych • Promocja, kształtowanie i pobudzanie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i odżywiania • Propagowanie i wspieranie inicjatyw wykorzystujących infrastrukturę rekreacyjno-sportową w celu wypracowania zachowań prozdrowotnych • Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym • Kształtowanie, pobudzanie świadomości oraz wspieranie osób wykluczonych społecznie • Podnoszenie wiedzy i kompetencji kadr sektora usług publicznych • Realizacja działań na rzecz pomocy społecznej – monitoring potrzeb i dostosowanie pomocy do realnych potrzeb

Źródło: 1 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Złoczew na lata 2016 - 2023

- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017²⁸
- Gminny Program Wspierania Rodzin 2016 – 2018²⁹
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy na lata 2015 - 2018³⁰

²⁸ Uchwała nr XXVII/153/16 Rady Miejskiej w Złoczewie z dnia 14 grudnia 2016 roku w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złoczewie na rok 2017.

²⁹ Uchwała nr XXV/137/16 Rady Miejskiej w Złoczewie z dnia 27 października 2016 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodzin 2016 - 2018

³⁰ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 - 2018 przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Złoczewie nr IX/32/15 z dn. 31.03. 2015r.

ZADANIA GMINY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej³¹ określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej poprzez: ustalenie zadań w zakresie pomocy społecznej; wskazanie rodzajów świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; określenie zasad organizacji pomocy społecznej; ustalenie zasad i trybu postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej. Wskazuje ona, że pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ustawa wskazuje zakres pomocy i zawiera katalog beneficjentów tej pomocy stanowiąc, że pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, oprócz opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należą:

- sporządzenie oceny w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości

³¹ t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.

uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach finansowanych ze środków publicznych,

- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- - sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- - kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- . pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ponadto do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

ANALIZA ZASOBÓW I DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY ŻŁOCZEW

Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Żłoczew została w ostatnim czasie wykonana dwukrotnie, w okresie od lipca 2015 do czerwca 2016 przy okazji budowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Żłoczew na lata 2016 – 2023 oraz w okresie od lipca 2016 do lutego 2017 na potrzeby opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Żłoczew na lata 2016 – 2023. W związku z powyższym, niniejsza charakterystyka będzie zawierała jedynie te aspekty, które bezpośrednio odnoszą się do problematyki społecznej Gminy Żłoczew.

Gmina Żłoczew leży w centralnej Polsce, w powiecie sieradzkim. Jest jedną z 25 gmin miejsko – wiejskich w województwie łódzkim i jedną z 3 o takim charakterze w powiecie. Pod względem powierzchni jest najmniejszą z pośród 11 gmin wchodzących w skład powiatu sieradzkiego. Sąsiaduje z gminami: Brąszewice, Brzeźnio, Burzenin, Klonowa, Ostrówek, Lututów. Ze względu na miejsko - wiejski charakter porównywana jest z dwukrotnie większymi gminami: Warta i Błaszki. Administracyjnie Gmina dzieli się na 21 sołectw a jej centralnym punktem jest Miasto Żłoczew. Powierzchnia Gminy wynosi 118,00 km². Według stanu na dzień 31 marca 2017 liczba ludności w Gminie wynosi 7399 w tym na obszarze wiejskim 3907 mieszkańców .

Istotne pod względem gospodarczym jest usytuowanie komunikacyjne Gminy. Przez jej teren przebiega droga ekspresowa S8 z węzłem Żłoczew, co nie pozostaje bez wpływu na jej atrakcyjność inwestycyjną i nadaje jej funkcję tranzytową. Gmina ma też dobre powiązanie komunikacyjne z większymi ośrodkami w kraju, za pośrednictwem dróg o charakterze wojewódzkim³²: dawnej DK nr 45 w kierunku na Opole i DK nr 14 Pabianice - Walichnowy. Niewątpliwym wpływ na sferę społeczno - gospodarczą Gminy może mieć jej zasobność w surowce naturalne, zwłaszcza węgiel brunatny. Gmina posiada nieliczne, choć historycznie i przyrodniczo wartościowe, zabytki i obiekty turystyczne, rozległe tereny leśne, szlaki rekreacyjne jednakże nie oddziałują one na obszar będący przedmiotem opracowania.

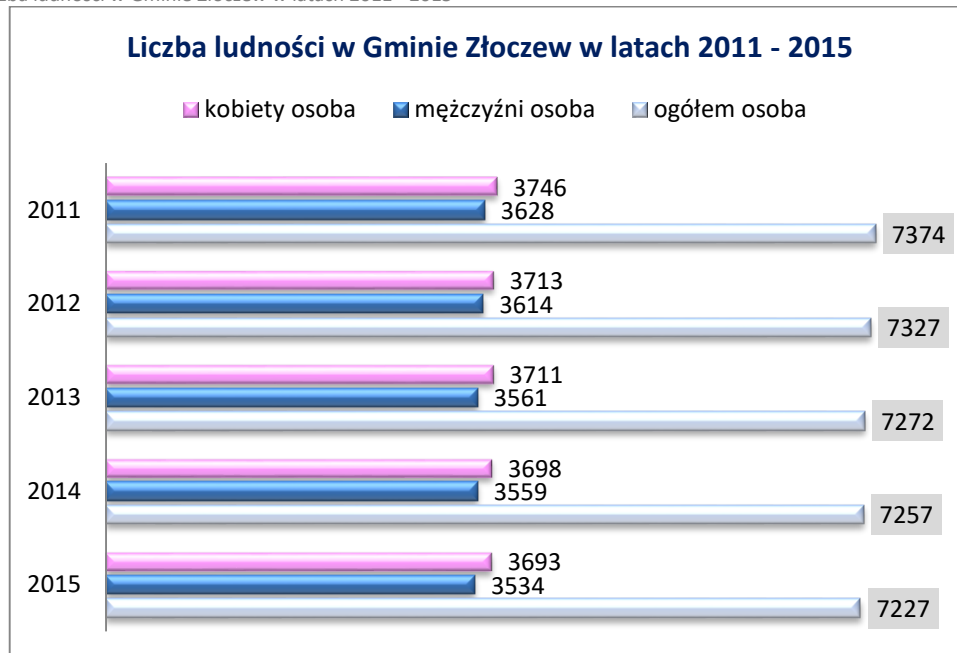
Z uwagi na powszechną dostępność danych (GUS) w niniejszym opracowaniu będziemy posługiwać się okresem referencyjnym: 2011 – 2015 uzupełnianym o dostępne dane z roku 2016 i 2017.

DEMOGRAFIA I SYTUACJA GOSPODARCZA

W ostatnich latach obserwujemy regularny spadek liczby mieszkańców Gminy Złoczew.

Wykres 1: Liczba ludności w Gminie Złoczew w latach 2011 - 2015

Źródło: GUS BDL

Jedną z przyczyn tego zjawiska jest naturalny ruch ludności, czyli stosunek urodzeń do zgonów, który można zamknąć w wskaźniku przyrostu naturalnego. W analizowanym okresie dominujący jest ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. Prognozuje się, że tendencja ta może zmienić się w kolejnych latach, chociażby z powodu realizacji Rządowego Programu Rodzina 500+³³.

Tabela 1: Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

	2015	2014	2013	2012	2011
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,6	11,1	9,3	9,8	7,7
Zgony na 1000 ludności	12,38	10,7	11,2 2	12,77	10,73
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,8	0,4	-1,9	-3	-3

źródło: GUS BDL

³³ Rodzina 500+ to długofalowy program, który ma pomóc rodzinom wydatki związane z wychowaniem dzieci, skierowany jest do rodzin i przysługuje na drugie i kolejne dziecko. Rodziny o niskich dochodach otrzymają wsparcie także na pierwsze lub jedyne dziecko. Program Rodzina 500 plus to systemowe wsparcie polskich rodzin. źródło: <https://rodzina500plus.gov.pl>

Prowadzone przez demografów badania i analizy wskazują, że trwający od kilkunastu lat spadek dzietności jeszcze nie jest procesem zakończonym i dotyczy w coraz większym stopniu kolejnych roczników. Zgodnie z opiniami ekspertów, w najbliższych latach należy oczekiwać niewielkiego wzrostu współczynnika dzietności, wzrośnie również przeciętna długość życia³⁴. Prognozy te są niezwykle istotne ze względu na konieczność dostosowania polityki społecznej do konieczności zaspokojenia potrzeb seniorów.

Tabela 2: Dzietność i trwanie życia do 2030 r.

Wyszczególnienie		2002	2010	2020	2030
Dzietność		1,25	1,10	1,20	1,20
Trwanie życia	ogółem	74,5	76,9	78,7	80,0
	mężczyźni	70,4	73,3	75,8	77,6
	kobiety	78,8	80,6	81,8	83,3

Źródło: Raport GUS - [www.stat.gov.pl/Prognoza ludności do 2030 roku](http://www.stat.gov.pl/Prognoza_ludnosci_do_2030_roku)

Analiza wskaźnika obciążenia demograficznego pozwala stwierdzić, że Gmina Złoczew charakteryzuje się wyraźnymi zmianami w zakresie wskaźników ludności w wieku nieprodukcyjnym/ produkcyjnym i poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W praktyce wskaźniki te informują m.in. o kwestiach związanych z pokryciem składek emerytalnych osób w wieku produkcyjnym, świadczeń emerytalnych osób w wieku poprodukcyjnym, odzwierciedlają przyszłe zapotrzebowanie i zmiany w badanym obszarze (edukacji, służby zdrowia i pomocy społecznej).

Tabela 3: Wskaźnik obciążenia demograficznego- Gmina Złoczew w latach 2011- 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	62,6	61,4	60,2	60,1	60,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	82,1	85,4	91,0	92,9	94,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	28,2	28,3	28,7	28,9	29,2

źródło: GUS BDL

34 Raport GUS - [www.stat.gov.pl/Prognoza ludności do 2030 roku](http://www.stat.gov.pl/Prognoza_ludnosci_do_2030_roku)

Tabela 4: Udział ludności Gminy Złoczew wg. ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

	2011	2012	2013	2014	2015
w wieku przedprodukcyjnym	21,1	20,5	19,7	19,5	19,3
w wieku produkcyjnym	61,5	62,0	62,4	62,5	62,5
w wieku poprodukcyjnym	17,4	17,5	17,9	18,1	18,2

źródło: GUS BDL

Jak wynika z powyżej przytoczonych danych struktura ludności sygnalizuje występowanie negatywnych tendencji związanych z procesem starzenia się społeczeństwa. Równie niepokojący co systematyczny wzrost ilościowy starszej populacji jest spadek udziału najmłodszych grup wiekowych w strukturze demograficznej. Już teraz według badań na rynku pracy³⁵ jest zbyt mało aktywnych pracowników, a liczba osób wchodzących na rynek pracy jest znacznie niższa niż przechodzących na emeryturę. Pogłębianie się tego procesu może mieć negatywne konsekwencje dla gospodarki oraz systemu świadczeń socjalnych.

Liczba osób pracujących w Gminie Złoczew w roku 2015 wynosiła 748³⁶ i była niższa w stosunku do roku poprzedniego o blisko 100. Wśród ogółu pracujących 593 osoby zatrudnione mieszkają w mieście (79,3%) a 155 osób mieszka na obszarze wiejskim gminy (20,7%). Kobiety stanowią 62% ogółu pracujących (464 osoby). Dane te nie odzwierciedlają faktycznego poziomu zatrudnienia w gminie, odnoszą się jedynie do części pracujących, jednak dają ogólny pogląd na strukturę rynku pracy w Gminie Złoczew.

Tabela 5: Liczba osób pracujących w Gminie Złoczew wg. podziału innego niż PKD

	OGÓŁEM					MĘŻCZYŹNI					KOBIETY				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Złoczew (3)	711	753	814	866	748	294	326	354	383	284	417	427	460	483	464
Złoczew - miasto (4)	568	619	649	679	593	220	265	262	282	203	348	354	387	397	390
Złoczew - obszar wiejski (5)	143	134	165	187	155	74	61	92	101	81	69	73	73	86	74

Źródło: GUS BDL

35 www.biznes.onet.pl – Raport NBP XII. 2016

36 GUS – BDL Pracujący wg. innego podziału niż PKD. Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez zakładów osób fizycznych o liczbie pracujących do 5 osób, bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Tabela 6: Pracujący na 1000 ludności

	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat sieradzki	161	164	167	167	169
Żółczew (3)	96	103	112	119	104
Żółczew - miasto (4)	166	183	192	201	177
Żółczew - obszar wiejski (5)	36	34	42	48	40

Źródło: GUS BDL

Na podstawie danych pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu na dzień 31.01. 2017r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Żółczew wyniosła 301 osób, w tym 151 w mieście, na dzień 31.03. 2017 – 269 osób. Z dostępnych w GUS danych za 2015 rok wynika, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Żółczew wynosiła 384 osoby. Można zatem zaobserwować sukcesywny i wyraźny spadek bezrobocia zarówno w mieście Żółczew jak i na terenie wiejskim. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla Gminy Żółczew wynosił w 2015 roku 8,5 % (8,0% mężczyźni i 9,1% kobiety), dla powiatu natomiast 7,5%. Rok wcześniej dla Gminy Żółczew wynosił on 8,9%, a dla powiatu 8,6%.

Przytoczone dane potwierdzają trend charakterystyczny dla całego kraju. W styczniu 2016 roku stopa bezrobocia dla kraju wynosiła 10,8%, natomiast w styczniu 2017 odnotowano kolejny spadek do 8,6%³⁷. Potwierdza to wielkość bezrobocia w powiecie na koniec 2016 – 8,2% a na koniec miesiąca lutego 2017 – 8,0%.

Tabela 7: Liczba bezrobotnych w Mieście i Gminie Żółczew wraz ze stopą bezrobocia w powiecie sieradzkim.

Stan na:	31.12. 2011	31.12. 2012	31.12. 2013	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.03. 2017
Żółczew ogółem	423	399	417	404	384	282	269
Miasto	266	237	268	240	218	147	149
Wieś	157	162	149	164	166	135	120
Stopa bezrobocia w powiecie sieradzkim w % (stan na koniec grudnia)	13,1	13,5	13,9	12,4	10,7	8,2	8,0*

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu.

*28.02.2017

Z analizy danych PUP Sieradz wynika, że nieznaczna przewaga tego zjawiska występuje po stronie kobiet (55%).³⁸ Niepokojącym jest wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogóle osób pozostających bez pracy - 56%, a w roku 2015 - 62%, co oznacza, że trudno będzie znaleźć sposób na aktywizację zawodową tej grupy. Specjaliści obawiają się jeszcze jednego zjawiska - skłonności do

³⁷ źródło: <http://businessinsider.com.pl>; <http://businessinsider.com.pl/finanse/stopa-bezrobocia-w-styczniu-2017-roku/958rr3b>

³⁸ 2017 – 142 kobiety, 2016 -156 Źródło: PUP Sieradz

przechodzenia z bezrobocia do bierności zawodowej, co wynika z poprawiającej się sytuacji materialnej gospodarstw domowych, m.in. dzięki Programowi Rodzina 500+³⁹.

Z perspektywy danych dotyczących udzielonego wsparcia i przyznanych świadczeń, można potwierdzić systematyczny spadek liczby osób korzystających ze wsparcia Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia.

Tabela 8: Bezrobocie w Gminie Złoczew z perspektywy udzielonego wsparcia.

	2014	2015	2016	2017* prognoza
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezrobocia	120	126	108	105
Liczba osób w rodzinach dotkniętych bezrobociem	322	373	305	292
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia /liczba osoba	44	45	32	32
Liczba udzielonych świadczeń z tytułu bezrobocia	201	195	139	138
Kwota świadczeń	57 293	57 829	45 799	45 000

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2016 – MGOPS Złoczew

Bezrobocie jest najczęstszym powodem, dla którego udzielane jest wsparcie, a wydatki pomocy społecznej w 2016 roku stanowiły 61 % ogółu wydatków związanych z przyznaniem pomocy.

W badanych 5 latach odnotowujemy sporadyczne przypadki migracji zagranicznych i wahania salda migracji wewnętrznych (w ramach danej jednostki administracyjnej), które nie powodują jednak żadnych konsekwencji dla polityki społecznej prowadzonej w Gminie. Trzeba jednak pamiętać, że są to dane oficjalne zebrane na podstawie dokonanych wymeldowań i zameldowań. Brakuje informacji o migracjach zarobkowych zarówno w obrębie kraju jak i za granicę. Niedostatek oficjalnych danych na temat rzeczywistego odpływu ludności i nieznaczne ruchy migracyjne wewnątrz gminy nie są wbrew pozorom pozytywną oznaką. Mogą świadczyć o tym, że Gmina Złoczew nie stanowi rozwojowej, atrakcyjnej perspektywy dla życia i pracy.

Tabela 9: Saldo migracji

Saldo migracji:	2011	2012	2013	2014	2015
wewnętrznych	18	-16	-40	-3	9
zagranicznych	0	0	-5	-1	0
ogółem	18	-16	-45	-4	9

źródło: GUS BDL

39 <http://www.newsweek.pl/biznes/bezrobocie-w-polsce,artykuly,395083,1.html>

Postrzeganie Gminy Złoczew jako nie stwarzającej dla mieszkańców perspektyw rozwojowych może być wynikiem przestarzałej struktury gospodarki lokalnej. Gmina Złoczew jest bowiem obszarem typowo rolniczym. Grunty orne stanowią ponad 53% powierzchni Gminy. W strukturze gospodarczej dominuje rolnictwo oraz niewielka liczba średnich zakładów produkcyjnych (przetwórstwo mięsne, wyroby stolarskie). Blisko 94% ogółu gospodarstw zajmuje się produkcją roślinną. Od lat niezmiennie dominuje uprawa żyta, mieszanki zbożowej i ziemniaków. W zakresie produkcji zwierzęcej przeważa produkcja trzody chlewnej. Dominują gospodarstwa małoobszarowe, co skutkuje niską produktywnością oraz słabą rentownością. Pozytywnym zjawiskiem są zachodzące procesy koncentracji ziemi, które są szansą na poprawienie struktury obszarowej gospodarstw indywidualnych. Dofinansowanie przeznaczone dla rolników w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich może wpływać na dokonywanie zmian w dotychczasowym tradycyjnym gospodarowaniu. Środki unijne dają bowiem szansę na restrukturyzację i modernizację rolnictwa, a także na rozwój działalności pokrewnej – rolnictwa ekologicznego czy agroturystyki.

Według danych z 2015 roku liczba pomiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne zarejestrowanych w Gminie Złoczew wyniosła 372 (w roku 2014 – 379), co oznacza, że co 12 osoba w wieku produkcyjnym⁴⁰ utrzymywała się z prowadzenia działalności gospodarczej. Najpopularniejszym obszarem działalności w tym okresie był handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa samochodów i motocykli (138 podmiotów) co stanowi blisko 37% ogółu. Ponad 15% przedsiębiorców działało w obszarze budownictwa, a kolejne 11% w obszarze przetwórstwa przemysłowego. Pozostałe rodzaje prowadzonej działalności nie przekraczały 5%.

W 2015 roku odnotowano nieznaczny spadek (8) liczby podmiotów w stosunku do roku 2014. Wg. GUS na 482 podmiotów prowadzących działalność (wg PKD): 14 działało w obszarze rolnictwa i leśnictwa, 120 w zakresie budownictwa i przemysłu, a 348 podmiotów prowadziło inną działalność. 95% zatrudniało od 0-9 pracowników, blisko 4,5% od 10 – 49 pracowników, a niespełna 1% od 50 do 249. Ilość podmiotów wykreślonych z rejestru REGON w 2015r wyniosła 34 i zbilansowała się z ilością podmiotów nowo zarejestrowanych.

Podsumowując, w przeciągu roku gospodarka Gminy Złoczew nie odnotowała zasadniczego przyrostu ani spadku w sferze lokalnej przedsiębiorczości, co z kolei nie powoduje żadnych nowych następstw dla polityki społecznej. Zakłada się, że impulsem dla rozwoju gospodarczego Gminy, a co za tym idzie do rozwiązania problemów społecznych związanych chociażby z bezrobociem, mogłoby być wdrożenie w życie planów: uruchomienia Kopalni Węgla Brunatnego „Złoczew”, utworzenie Złoczewskiej Strefy Inwestycyjnej, pozytywny wynik badań geotermalnych.

40 GUS BDL liczba osób w wieku produkcyjnym dla Miasta i Gminy Złoczew w 2014r. - 4532

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Opieka zdrowotna

Aktualnie w mieście działają 3 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, które zapewniają podstawową opiekę zdrowotną: NZOZ Medyk, NZOZ Doktor Rodzinny i NZOZ Medicus. Świadczenia rehabilitacyjne realizowane są przez NZOZ Doktor Rodzinny. Opiekę stomatologiczną zapewniają cztery gabinety lekarskie, a okulistyczną jeden. Działalność prowadzi 5 ogólnodostępnych aptek. Wszystkie zlokalizowane w mieście Żłoczewie. Na jedną aptekę ogólnodostępną w 2016r. przypadało 1445 mieszkańców. Nocną i świąteczną pomoc medyczną zapewnia Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu. W Żłoczewie znajduje się też punkt ratowniczy FALCK z ratownikami i karetką, który pozostaje w dyspozycji sieradzkiego szpitala. Stacjonowanie karetki w Żłoczewie znacznie skraca czas dojazdu do okolicznych miejscowości.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w gminie Żłoczew w 2015 r. udzielono 37 429 porad lekarskich, tj. o ponad 500 więcej niż w roku poprzednim.⁴¹ W ramach podstawowej opieki zdrowotnej liczba porad wzrosła o ponad 900⁴² w stosunku do roku 2014 (34 065) co oznacza, że jeden mieszkaniec Gminy Żłoczew blisko 5 razy korzystał z porady lekarskiej.

W ankiecie przeprowadzonej w połowie 2015 roku respondenci (42%) średnio ocenili dostępność usług ochrony zdrowia w Gminie. Wskazywali oni niską jakość usług medycznych, brak dostępu do lekarzy specjalistów oraz ograniczone godziny czasu pracy poradni lekarskich. W międzyczasie wzrosło także niezadowolenie mieszkańców z dyżurów aptek w godzinach nocnych i w okresach świątecznych. Wydatki na ochronę zdrowia stanowiły 2% budżetu przeznaczanego na zadania realizowane w ramach polityki społecznej i były w całości przeznaczane na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Tabela 10: Wydatki na zadania realizowane w ramach ochrony zdrowia.

2014	2015	2016	2017
125 511,00	126 503,00	135 707,00	110 00,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016 - MGOPS Żłoczew

Edukacja, kultura, przestrzeń publiczna.

W zakresie edukacji potrzeby mieszkańców zaspokaja 8 placówek oświatowych. Wychowanie przedszkolne zapewniają Publiczne Przedszkole w Żłoczewie oraz oddziały przedszkolne zlokalizowane w 3 szkołach wiejskich Gminy Żłoczew i Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Uśmiech w Żłoczewie”. Łącznie Gmina Żłoczew w 2016 roku zapewniła dostęp do edukacji dla 249 najmłodszych, co pokrywa 83%⁴³ zapotrzebowania. Niemniej jednak w naborze do przedszkola publicznego na rok 2016/17 odmownie rozpatrzono aż 15 wniosków.

Placówka w roku szkolnym 2016/17 zatrudnia 23 osoby, w tym 11 nauczycieli, którzy sprawują opiekę nad 150 dziećmi w wieku od 3 do 6 lat. Do punktu opieki przedszkolnej „Uśmiech” uczęszcza

⁴¹ Źródło : BDL Kategoria: Ochrona zdrowia i opieka społeczna 2014 - 2015

⁴² Liczba porad lekarskich w 2015r. – 34 920 – źródło GUS BDL

⁴³ Dane z Ewidencji ludności Gminy Żłoczew na 30.04. 2016r – 301 dzieci w wieku 3-6 lat.

24 maluchów. Z opieki i edukacji w oddziałach przedszkolnych na terenie wsi korzysta 51 dzieci i jest to znaczny spadek w stosunku do lat ubiegłych, bowiem w roku szkolnym 2015/16 uczęszczało 88 dzieci, a w roku szkolnym 2014/15 – 89⁴⁴. Dzięki oddziałom przedszkolnym działającym w szkołach wiejskich stopniowo wyrównuje się dysproporcja w dostępie do opieki przedszkolnej i edukacji na obszarze wiejskim, między innymi dzięki środkom pozyskanym przez szkoły w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na doposażenia placówek, jak również dzięki korzystaniu z programów wdrażanych przez Ministerstwo Edukacji czy z dofinansowań WFOŚiGW w Łodzi.

Na poziomie podstawowym edukację w Gminie Złoczew prowadzą:

- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Złoczewie,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939r. w Stolcu,
- Szkoła Podstawowa w Unikowie,
- Szkoła Podstawowa w Broszkach.

Łącznie do szkół podstawowych w roku szkolnym 2016/17 uczęszcza 478 uczniów, w tym 164 do szkół na terenach wiejskich. O edukację uczniów dba 69 nauczycieli w tym 51 pełnoetatowych. Dla 3 uczniów prowadzone jest nauczanie indywidualne. Dwie placówki w Stolcu i Złoczewie są przystosowane do potrzeb uczniów niepełnosprawnych⁴⁵. Aktualnie 5 dzieci niepełnosprawnych realizuje obowiązek szkolny na poziomie podstawowym i 4 w szkole gimnazjalnej. Wszystkie mają nauczanie indywidualne.

Tabela 11: Liczba uczniów realizujących obowiązek szkolny na poziomie podstawowym od roku szkol 2013/14

	r. szk. 2013/14	r. szk. 2014/15	r. szk. 2015/16	r. szk. 2016/17
Liczba uczniów wypełniających obowiązek edukacyjny na poziomie podstawowym	559	572	533	478

Źródło: dane Zespołu Ekonomiczno Administracyjnego Szkół w Złoczewie

Wszystkie placówki zapewniają swoim wychowankom dostęp do bezpłatnych zajęć specjalistycznych, wyrównawczych i rozwijających zdolności tj. koła zainteresowań, koła sportowe, koła językowe itp. Placówki posiadają pracownie komputerowe, pracownie multimedialne, a Szkoła Podstawowa w Złoczewie także pracownię przyrodniczą. Placówki dysponują także tzw. miejscami zabaw dla młodszych dzieci i przyszkolnymi placami zabaw.

Małe szkoły wiejskie są obciążeniem dla budżetu Gminy z uwagi na ich wysokie koszty funkcjonowania, jednakże uzyskiwane przez nie wyniki edukacyjne, zdolność absorpcyjna środków zewnętrznych, bogata oferta zajęć pozaszkolnych stanowią w pewnym stopniu równowagę do ponoszonych nakładów, co broni je przed ewentualną reorganizacją.

Edukację na poziomie gimnazjalnym uczniom z terenu Gminy Złoczew zapewniało Publiczne Gimnazjum im. Andrzeja Ruszkowskiego w Złoczewie. Z placówki korzystała zarówno młodzież wiejska jak i miejska.

⁴⁴ Źródło: dane Zespołu Ekonomiczno Administracyjnego Szkół w Złoczewie

⁴⁵ Źródło: dane Zespołu Ekonomiczno Administracyjnego Szkół w Złoczewie

Tabela 12: Liczba uczniów uczęszczających do Gimnazjum od roku szkol. 2013/14

	r. szk. 2013/14	r. szk. 2014/15	r. szk. 2015/16	r. szk. 2016/17
Liczba uczniów uczęszczających do gimnazjum	267	262	262	250

Źródło: Zespół Ekonomiczno Administracyjny Szkół Gminy Żłoczew

Dane dotyczące liczebności uczniów pokrywają się z danymi i prognozami demograficznymi, które wskazują, że z roku na rok maleje liczba młodzieży szkolnej. W roku 2017 liczba uczniów uczęszczających do gimnazjum zmniejszyła się o ponad 6% w stosunku do roku 2013. Aktualnie szkoła zatrudnia 30 nauczycieli w tym 24 pełnoetatowych. Między innymi dzięki dostępności wyposażonych w nowoczesne narzędzia dydaktyczne pracowni lekcyjnych, pracowni komputerowych oraz nowoczesnej pracowni fotograficznej zapewnia uczniom wysoką jakość usług edukacyjnych. Uczniowie do dyspozycji mają także przyszkolny ogródek dydaktyczny, który pełni funkcję edukacyjno – rekreacyjną.

Dobłą jakość edukacji na poziomie gimnazjalnym w Gminie Żłoczew potwierdzały wyniki egzaminów gimnazjalnych uzyskane w latach 2012 – 2015, które w zakresie przedmiotów humanistycznych i matematycznych były znacznie wyższe od średniej dla powiatu. Analiza wyników egzaminu z tych lat wskazywała, że działania naprawcze w odpowiednich formach należałoby skoncentrować w zakresie języków obcych.⁴⁶ Wyniki z egzaminu gimnazjalnego z 2016 roku weryfikują te działania wskazując, że nie odniosły pożądanego skutku, a wyniki osiągnięte przez uczniów żłoczewskiego gimnazjum są gorsze niż wyniki dla powiatu. Niepokoić może też wyraźna tendencja do pogarszania się wyników egzaminu gimnazjalnego.

Tabela 13: Wyniki egzaminu gimnazjalnego uczniów Publicznego Gimnazjum. Andrzeja Ruszkowskiego w Żłoczewie 2012 - 2016

Egzamin gimnazjalny	Przedmiot							
	Historia i WOS	Język polski	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze	Język angielski PP.	Język angielski PR.	Język rosyjski PP.	Język niemiecki PP.
2012	58,6	62,8	45,1	51	59,8	36,4	62,2	
2013	55,5	58,9	51,3	58,2	55,4	34,0	43,8	
2014	62,1	69,6	50,3	54,4	61,9	34,9	47,5	40,0
2015	65,1	66,2	50,0	51,1	62,0	41,5	51,6	
2016	55,7	70,2	45,6	51,1	56,8	37,00	55,2	65,00
2016 powiat	56,2	68,5	48,5	51,9	58,8	38,2	51,6	54,5

Źródło: <http://www.oke.lodz.pl>

46 Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Żłoczew na lata 2016 – 2023.

Analizując dane dotyczące szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w Złoczewie można zauważyć, że placówki te koncentrują swoje działania na rozwijaniu wszechstronnych zainteresowań. W roku szkolnym 2016/2017, w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika rozwijano zainteresowania i umiejętności dzieci w zakresie matematyki (23 uczniów), języka polskiego (14 uczniów), przyrody (9 uczniów), działa chór szkolny (42 uczniów) oraz SKS (36 uczniów), natomiast w Publicznym Gimnazjum im. Andrzeja Ruszkowskiego prowadzono koła zainteresowań z zakresu języka angielskiego (3 osoby), języka niemieckiego (5 osób), chemii (2 osoby), historii (10 osób), matematyki (10 osób), biologii (2 osoby), informatyki (2 osoby), kółka bibliotecznego (3 osoby) i SKS (52 osoby). Uwagę zwraca dość duża liczba uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych. W szkole podstawowej z pomocy psychologiczno-pedagogicznej skorzystało 46 uczniów w zakresie matematyki i 47 uczniów w zakresie języka polskiego, 21 uczniów pracowało z logopedą, a 29 uczniów uczęszczało na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne. Z kolei w gimnazjum 26 uczniów brało udział w zajęciach wyrównawczych z matematyki, 6 uczniów z języka polskiego, 3 uczniów z języka angielskiego, 1 uczeń z fizyki. Należy jednak zauważyć, że w przypadku gimnazjum liczba i rodzaj zajęć dodatkowych oraz wyrównawczych w ostatnich latach maleje⁴⁷.

W zakresie działań prospołecznych zarówno szkoły podstawowe, jak i gimnazjum prowadziły aktywne formy wychowania dzieci i młodzieży. W minionym roku szkolnym 2016/2017 przeprowadzono kilkanaście akcji aktywizujących, które skupiały od 40 do nawet 250 uczniów, w formie wolontariatu pracowało ponad 75 uczniów, a w wydarzeniach integracyjnych ponad 170 osób. Poprzez zachęcanie do działań o charakterze pomocowym szkoły uwrażliwiają swoich uczniów na problemy potrzebujących, uczą wspierać i reagować. Świadomość działań pomocowych skierowanych do środowisk potrzebujących jest niezwykle ważna z punktu widzenia polityki społecznej i edukowanie dzieci w tym zakresie, może w przyszłości przynieść pozytywne efekty w dziedzinie pracy socjalnej.

Szkoły na bieżąco współpracują z poradnią psychologiczno-pedagogiczną. Przeprowadzane są badania psychologiczne i pedagogiczne określające sposób kształcenia dzieci, co w efekcie skutkuje dostosowaniem wymagań edukacyjnych do możliwości dziecka oraz organizowaniem pomocy dla dzieci o specyficznych wymaganiach edukacyjnych. Organizowane są konsultacje z psychologiem nauczycieli i rodziców w sprawach wychowawczych. Prowadzone są również szkolenia, spotkania z psychologiem w szkole i grupami klasowymi. Większość szkół współpracuje z kuratorami sądowymi. Instytucje te wymieniają się informacjami na temat sytuacji dzieci z rodzin objętych opieką kuratora, wspólnie poszukują możliwości pomocy i rozwiązania problemów, rozważają przyczyny wejścia dzieci w konflikt z prawem. Dzięki takiej współpracy rozwiązywane są problemy rodzin niewydolnych wychowawczo i patologicznych. Realizowane są programy profilaktyczne poprzez pogadanki, spotkania edukacyjne młodzieżą, lekcje wychowawcze, spotkania psychoedukacyjne, które mają na celu ukazywać skutki zdrowotne i społeczne stosowania używek.

Wszystkie placówki oświatowe podlegające Gminie Złoczew zapewniały dowóz młodzieży szkolnej w zakresie określonym przez ustawę o systemie oświaty oraz dożywianie.

⁴⁷ Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Złoczew na lata 2016 – 2023.

Tabela 14 Ilość uczniów dowożonych do Szkoły Podstawowej od roku szkol. 2013/14

Rok szkolny	Dowóz zamknięty	Dowóz otwarty
2013/2014	108	16
2014/2015	106	20
2015/2016	103	19
2016/2017	86	12

Źródło: SP Złoczew

Tabela 15: Ilość uczniów dowożonych do Gimnazjum od roku szkol. 2013/14

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Liczba dzieci	150	148	140	91

Źródło: PG Złoczew

Z dożywiania w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” skorzystały dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjum. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela na ten cel świadczeń zarówno o charakterze niepieniężnym, których liczba delikatnie spada, jak i w formie zasiłków celowych, gdzie odnotowujemy wzrost liczby osób korzystających z tej formy wsparcia.

Tabela 16: Ilość uczniów oraz wysokość udzielonego wsparcia w zakresie dożywiania 2014 - 2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba dzieci korzystających z dożywiania	179	192	163	170
Liczba wypłaconych świadczeń	22 137	24 889	21 021	20 000
Kwota świadczeń	67 609	71 475	70 052	71 000

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016 – MGOPS Złoczew

Tabela 17: Zasiłki celowe przyznane w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”

	2014	2015	2016	2017
Liczba osób pobierająca zasiłek celowy	40	44	48	58
Liczba świadczeń	102	102	91	102
Kwota świadczeń	26 500	21 550	25 050	29 000

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016 – MGOPS Złoczew

Edukację na poziomie ponadgimnazjalnym zapewnia Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Żłoczewie, w skład którego wchodzi: Liceum Ogólnokształcące, Technikum oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa. Wykształcenie ponadgimnazjalne mogą uzyskać także dorośli, możliwość taką zapewnia 3 –letnie Liceum dla Dorosłych Lider oraz 2-letnie Liceum Uzupełniające dla Dorosłych Lider.

Jak wynika z analizowanych danych statystycznych efekt niżu demograficznego najbardziej odczuwalny jest w szkołach ponadgimnazjalnych. Do żłoczewskiego liceum w roku szkolnym 2016/17 chodziło o blisko 40% mniej uczniów w stosunku do roku 2013/14. Podobne zjawisko, ale o znacznie mniejszej skali, dotyczy zasadniczej szkoły zawodowej, gdzie ubytek w przeciągu 4 lat wyniósł ponad 20%.

Z danych wynika, że żłoczewska szkoła ponadgimnazjalna nie jest tak konkurencyjna jak szkoły ponadgimnazjalne zlokalizowane w większych ośrodkach miejskich (Sieradz, Wieluń).

Tabela 18: Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w Gminie Żłoczew

Liczba uczniów	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Liceum Ogólnokształcącego	140	115	95	94
Zasadniczej Szkoły Zawodowej	80	82	71	61
Technikum	123	101	102	106

Źródło: GUS BDL

Mieszkańcy wysoko ocenili poziom edukacji w gminie i stan obiektów oświatowych. Wskazali natomiast potrzeby zapewnienia opieki instytucjonalnej najmłodszym dzieciom i sygnalizowali niezaspokojone potrzeby w zakresie edukacji wśród osób starszych. W 2016 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 36,77% budżetu Gminy tj. 10 568 329,55zł.

Trudno ocenić czy planowana do wdrożenia od roku szkolnego 2017/2018 reforma edukacji⁴⁸ zakładająca zmianę ustroju szkolnego, likwidację gimnazjów oraz stworzenie 8 – letnich szkół podstawowych i 4 – letnich liceów ogólnokształcących, podtrzyma dotychczasową pozytywną tendencję w edukacji dzieci i młodzieży.

Jednostką odpowiadającą za realizację zadań z zakresu kultury jest na terenie Gminy Miejski Ośrodek Kultury, który oprócz zaspokajania potrzeb mieszkańców o charakterze kulturalnym poprzez organizację imprez plenerowych, wystaw, wyjazdów i wycieczek dla lokalnej społeczności, zapewnia udział w zajęciach ogólnorozwojowych, muzycznych, plastycznych, fizycznych itp.

W ramach Ośrodka działa Kapela Podwórkowa Żłoczewianie oraz Zespół Muzyczny „Melodia” tworzony przez liczną grupę seniorów. Właśnie pośrednio to działalność Zespołu „Melodia”, uzupełniona aktywnością Ośrodka Kultury, Biblioteki Miejskiej oraz Stowarzyszenia Civitas Christiana

⁴⁸ ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. –wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe – Dz. U. z 2017 r. poz. 60

oraz Towarzystwa Przyjaciół Złoczewa są jedynymi ukierunkowanymi na spełnianie potrzeb integracyjnych i kulturalnych seniorów z terenu Gminy Złoczew.

W zakresie dostępności do miejsc sportu i rekreacji, które mają pośrednio wpływ na aktywności i zdrowie mieszkańców i dostępne w obszarze miasta jak i terenów wiejskich są:

- pełnowymiarowe boisko wielofunkcyjne w Złoczewie,
- niepełnowymiarowe boisko wielofunkcyjne w Stolcu,
- niepełnowymiarowe boisko wielofunkcyjne w Unikowie,
- siłownia zewnętrzna w Złoczewie,
- 3 szkolne sale sportowe znajdujące się w Szkole Podstawowej w Złoczewie, Gimnazjum w Złoczewie oraz Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Złoczewie,
- boisko do piłki plażowej przy Zespole szkół Ponadgimnazjalnych w Złoczewie,
- publiczny plac zabaw w Złoczewie,
- 4 przyszkolne place zabaw,
- boisko piłkarskie z trybunami w Złoczewie przy ul. Lututowskiej wraz z budynkiem,
- boisko piłkarskie z trybunami w Stolcu,
- boiska i mini place zabaw powstające w sołectwach, przy świetlicach lub placach sołeckich.

W roku 2017 planowane jest zmodernizowanie placu zabaw w Złoczewie przy ulicy Burzeńskiej, budowa mini skateparku w Złoczewie oraz budowa placu zabaw w miejscowości Gronówek.

Przeprowadzone w połowie 2015 i w połowie 2016 roku badania ankietowe oraz spotkania z lokalną społecznością wskazują na duże zapotrzebowanie na miejsca rekreacji, sportu i place zabaw. Z drugiej strony pojawia się obawa związana z aktami wandalizmu dokonywanymi w miejscach publicznych.

Bezpieczeństwo publiczne.

Z informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku na terenie działania Komisariatu Policji w Złoczewie za 2016r. wynika, że zmniejsza się zagrożenie przestępczością. W 2016r. odnotowano 44 przestępstwa w miejscach publicznych tj. o 30% mniej niż w roku 2015.

Spoglądając w dane statystyczne wybryki chuligańskie, rozboje, pobicia (przestępstwa kryminalne) mogą budzić obawę mieszkańców i zaburzać ich poczucie bezpieczeństwa, zwłaszcza że Komisariat Policji w Złoczewie swoim rejonem działania obejmuje aż 4 gminy: Klonowę, Burzenin, Brzeźnio i Złoczew, a o bezpieczeństwo mieszkańców dba 22 policjantów.

Tabela 19: Stan bezpieczeństwa w Gminie Złoczew w latach 2013 - 2016

	2013	2014	2015	2016
przestępstwa kryminalne	48	48	43	bd
przestępstwa gospodarcze	17	5	7	2
przestępstwa	12	1	1	0

narkotykowe				
przestępstwa drogowe	49	35	34	bd
bójki lub pobicia	2	1	3	1
rozboje i wymuszenia	1	0	3	0
kradzieże z włamaniem	1	5	7	6
kradzieże rzeczy	6	5	4	9
kradzieże samochodów	1	1	1	8
uszczerbek na zdrowiu	1	5	7	3
uszkodzenie mienia	1	4	4	3
nietrzeźwi kierujący	43	33	22	14

Źródło: KP Złoczew – za lata 2013 – 2015 prezentacja KP, za rok 2016 – informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku w gminie Złoczew ; bd –brak danych.

W 2016 roku na terenie gminy Złoczew odnotowano 62 zdarzenia drogowe, czyli około 30% mniej w stosunku do roku poprzedniego. Główne przyczyny wypadków i kolizji to niedostosowanie prędkości do warunków na drodze i nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu.

Tabela 20: Stan bezpieczeństwa na drogach. Gminy Złoczew w latach 2014 - 2016.

	wypadki	zabici	ranni	kolizje
2014	9	1	12	42
2015	10	0	12	57
2016	5	0	6	51

Źródło: KP Złoczew

Funkcjonariusze zatrzymali 14 nietrzeźwych kierujących, odnotowując spadek o blisko 40% w odniesieniu do roku 2015.

Tabela 21: Nietrzeźwi kierujący pojazdami w Gminie Złoczew w latach 2013-2015

	2013	2014	2015	2016
Gmina Złoczew	43	33	22	14

Źródło: KP Złoczew

W zakresie przestępczości o charakterze kryminalnym wśród nieletnich w 2016r. odnotowano jeden przypadek (pobicie).

Zagrożenie na terenie działania KP Żłoczew w roku 2016 kształtowane było głównie przez przestępstwa przeciwko mieniu, tj. kradzieże i uszkodzenia mienia. W porównaniu do lat minionych zauważalny jest spadek przestępczości. Jednakże wykroczenia w postaci aktów wandalizmu i chuligaństwa znajdują odzwierciedlenie w opiniach ankietowanych, którzy wskazują na potrzebę zwiększenia poziomu poczucia bezpieczeństwa, zwłaszcza w odniesieniu do korzystania z przestrzeni publicznych, chociażby poprzez rozszerzenie siatki monitoringu miejskiego.

O mienie i życie mieszkańców Gminy Żłoczew troszczy się również 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym trzy: OSP Żłoczew, OSP Uników i OSP Stolec włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego.

Najczęstszym powodem wyjazdów strażaków, poza wezwaniem do pożarów, są kolizje drogowe i samozapłony aut na drodze ekspresowej S8.

Tabela 22: Zestawienie wyjazdów jednostek OSP Żłoczew w latach 2013 – 2015

	Pożary			Miejscowe zagrożenia			Fałszywe alarmy		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
OSP Stolec	7	7	28	17	5	13	0	0	0
OSP Żłoczew	23	30	57	87	84	79	1	2	3
OSP Stanisławów	0	1	0	7	0	0	0	0	0
OSP Broszki	1	1	4	0	2	1	0	0	0
OSP Grójec Wielki	0	1	4	3	2	2	0	0	0
OSP Kamasze	0	1	0	0	1	0	0	0	0
OSP Łuszczyn	2	3	16	0	3	2	0	0	0
OSP Uników	4	7	14	10	6	4	0	0	0

Źródło: PSP Sieradz

Mieszkalnictwo.

Przez lata na terenie miasta Żłoczewa brak mieszkań był olbrzymim problemem, sytuacja ta zaczęła ulegać zmianie od roku 2013. W 2013 oddano do użytkowania 33 mieszkania, w roku 2014 – 10. Również w roku 2014 w Żłoczewie prywatny inwestor wybudował blok przy ul. Parkowej z 20 mieszkaniami, a w 2015 roku Żłoczewska Spółdzielnia Mieszkaniowa oddała do dyspozycji mieszkańców 24 mieszkania w bloku przy ul. Szkolnej. Na 2017 rok prywatny inwestor planuje oddanie do użytku zamkniętego osiedla przy ul. Wieluńskiej z 3 blokami mieszkalnymi.

W roku 2015r. ogółem na terenie Gminy Żłoczew było 1814 budynków i 2250 mieszkań o łącznej powierzchni 181 974m², w zasobach gminy znajdowało się 176 mieszkań, w zasobie spółdzielni mieszkaniowej 144, a w zasobie wspólnot mieszkaniowych 61. Wysokość zaległości w opłatach za

mieszkanie będące w zasobach gminy wносиła ponad 44 tys. W stosunku do roku 2014 odnotowano wzrost liczby mieszkań o 32 i wzrost zaległości o 4 tys⁴⁹. W 2016 i 2017 roku zawiązały się kolejne wspólnoty mieszkaniowe.

Liczba mieszkań w Gminie Złoczew systematycznie rośnie, tendencja ta nie dotyczy jednak zasobów komunalnych. Od 2015r. Gmina posiada 76 mieszkań o łącznej powierzchni 3277m², w tym 3 mieszkania o powierzchni 114m² na wsi. Planuje się nieznaczne zwiększenie liczby lokali komunalnych w 2017r⁵⁰. Jednakże ilość ta nie zaspokoi potrzeb osób, które o mieszkania się ubiegają, a i stan lokali nie jest zadowalający. W 2015 roku złożono 9 wniosków na mieszkanie komunalne z zasobów Gminy, w 2016 i 2017 po 10.

Od 2014r. systematycznie rośnie wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych.

Tabela 23: Dodatki mieszkaniowe – Gmina Złoczew -2014 - 2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba gospodarstw domowych, którym wypłacono dodatki mieszkaniowe	75	55	63	65
Kwota świadczeń	94 376	102 558	112500	112600

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2016 – MGOPS Złoczew

Inne podmioty angażujące się w rozwiązywanie problemów społecznych Gminy Złoczew i zaspokajanie potrzeb mieszkańców w tym zakresie.

Od 2012 r. na terenie Gminy działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Grójcu Wielkim prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Wiara. Placówka powstała w budynku dawnej Szkoły Podstawowej. Jest nowoczesna i przystosowana do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi, upośledzonych umysłowo oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych z terenu powiatu sieradzkiego. Placówka oferuje swoim podopiecznym pobyt dzienny w godzinach od 8-16. W ramach pobytu uczestnicy mogą skorzystać z zajęć w pracowniach: gospodarstwa domowego, muzykoterapii, higieniczno-kosmetycznej, świetlicowo-plastycznej, komputerowo-fotograficznej, rehabilitacyjno-sportowej, z poradnictwa indywidualnego i psychologicznego, z dowozu oraz ciepłego posiłku. Placówka posiada 60 dostępnych miejsc.

Tabela 24: Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Grójcu Wielkim

	2014	2015	2016	2017
Liczba osób korzystających	68	76	67	70
Roczny koszt utrzymania placówki	640 470	734 150	710 000	710 00
Liczba osób zatrudnionych w placówce	12	12	13	13

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2016 – MGOPS Złoczew

49 Źródło: GUS BDL

50 Źródło: Urząd Miejski w Złoczewie

Wsparcie na prowadzenie przyznawane jest w formie dotacji, a wybór podmiotu prowadzącego odbywa się w drodze konkursu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w realizacji działań mających na celu przeciwdziałanie ubóstwu, wspomaganie rodzin w sprawach bezradności opiekuńczo-wychowawczej, przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz opiece nad dziećmi i młodzieżą jest wspierany przez Parafię Rzymskokatolicką w Złoczewie. Parafia aktywnie uczestniczy w udzielaniu pomocy żywnościowej rodzinom i osobom, wskazanym przez MGOPS, jako wymagające wsparcia. W 2016 roku z pomocy w formie darów żywnościowych skorzystało 366 mieszkańców Gminy. Parafia współpracuje też z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych współprowadząc w 2016 roku zajęcia pomocowe dla blisko 90 osób, w tym w ramach Grupy AA „24h” dla blisko 30 osób, które wymagają wsparcia. W zakresie pomocy dla członków rodzin osób dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu w 2016 roku dofinansowała wakacyjny wyjazd 5 dzieci.

W 2017 roku zostanie oddany do użytku Domu Opieki dla Seniorów im św. Józefa w Złoczewie. W Domu prowadzonym przez Caritas Diecezji Kaliskiej, znajdzie się miejsce dla 50 osób w podeszłym wieku.

SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE ZŁOCZEW

ORGANIZACJA POMOCY SPOŁECZNEJ

Jednostką organizacyjną Gminy Złoczew realizującą zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Złoczewie przy ul. Burzeńńskiej.

Celem działalności Ośrodka jest m. in. pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia tych osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złoczewie realizuje zadania poprzez świadczenia pieniężne i pomoc rzeczową a także poprzez rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców.

Działania MGOPS wspierają :

Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Burmistrza Miasta Złoczewa⁵¹ do realizacji zadań objętych programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele Policji,

⁵¹ Zarządzenie Burmistrza Miasta Złoczewa nr 39/2011 z dn. 30.03.2011r.

służby zdrowia, pomocy społecznej, szkół z terenu Gminy Złoczew, Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kurator sądowy.

Miejsko-Gminna Komisja do Spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do której zadań należy zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinom, w których występuje problem uzależnień, wspomaganie działalności instytucji oraz osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego (wywiady środowiskowe, opinie), prowadzenie działalności poradniczej, informacyjnej i edukacyjnej skierowanej w szczególności do dzieci, młodzieży, osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Zadania związane z działalnością Złoczewskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizuje w bieżącym roku 11 pracowników w tym 4 pracowników socjalnych. W ramach ośrodka zatrudniony jest jeden asystent rodziny, który wspiera rocznie od 9 do 14 rodzin. Dla osób korzystających ze wsparcia ośrodka dostępne jest także poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, bez względu na posiadany dochód. W 2016r. skorzystało z niego 12 osób.

W roku 2016 ośrodek udzielił wsparcia i pomocy 615 osobom, to niemal o 40% mniej w stosunku do roku 2014, maleje też liczba osób którym przyznano świadczenia pieniężne. W roku 2016 było ich 119 a w 2014 r. – 152. Świadczenia niepieniężne przyznano 173 osobom a w roku poprzedzającym – 200. W 2016 roku zawarto 4 kontrakty socjalne czyli o połowę więcej niż w 2014r a na 2017r. planuje się realizację 6 kontraktów. Pracownicy socjalni, w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, aby na tej podstawie przyznać pomoc, przeprowadzili w 2016 roku 220 wywiadów środowiskowych, czyli o 20 mniej niż w roku poprzedzającym.

. Tabela 25 Dane o korzystających z pomocy i wsparcia MGIOPS w Złoczewie 2014- 2017

	2017* prognoza	2016	2015	2014
Liczba osób ogółem, którym udzielono pomocy i wsparcia	615	615	902	969
Liczba osób ogółem, którym przyznano świadczenie	291	291	334	335
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	176	176	196	183
Liczba osób ogółem, którym przyznano świadczenie pieniężne	119	119	136	152
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie pieniężne	117	117	130	147
Liczba osób ogółem, którym przyznano świadczenie niepieniężne	173	173	200	183
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie niepieniężne	96	96	110	95
Liczba osób ogółem, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	220	220	240	195
Liczba osób ogółem objętych kontraktem socjalnym	15	7	12	6

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, Ośrodek Pomocy Społecznej w Złoczewie prowadzi pracę socjalną z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

Ośrodek świadczy też usługi opiekuńcze u osób potrzebujących tego rodzaju wsparcia, które obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, jak również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Jak wynika z analizy dostępnych danych liczba beneficjentów usług opiekuńczych podlega corocznym wahaniom. Środki finansowe przeznaczone w budżecie gminy na zaspokojenie tego rodzaju wsparcia wynoszą na rok 2017 – 27 848,00 zł i są wyższe o 8 tysięcy w stosunku do roku 2014.

Ośrodek ułatwia formalności związane z kierowaniem mieszkańców Gminy do domów pomocy społecznej, zapewnia ubranie i schronienie osobom tego pozbawionym.

Tabela 26: Usługi Pomocy Społecznej MGOPS w Złoczewie 2014 - 2017

		2017* prognoza	2016	2015	2014
Usługi opiekuńcze	Liczba osób	10	9	8	4
	Liczba udzielonych świadczeń	1 200	823	1 342	905
	Kwota w zł.	3 200	2 586	3 002	1 910
Poradnictwo specjalistyczne	Liczba rodzin	15	12	10	0
	Liczba osób w rodzinie	45	32	28	0
Praca socjalna	Liczba rodzin	110	99	133	89
	Liczba osób w rodzinie	337	303	358	264

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

Ośrodek w Złoczewie realizuje zadania związane z przyznawaniem pomocy rzeczowej i finansowej osobom kwalifikującym się do jej udzielenia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, realizuje zadania zakresu pomocy społecznej własne oraz zlecone gminie na podstawie odrębnych przepisów.

Ośrodek udziela pomocy w formie:

zasiłku stałego, który przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;

- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Ustala się go w wysokości nie niższej niż 30 zł i nie wyższej niż 604 zł miesięcznie;

Zasiłku okresowego przysługującego w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Ustala się go w wysokości nie niższej niż 20 zł i nie wyższej niż 418 zł miesięcznie;

zasiłku celowego, który jest świadczeniem fakultatywnym przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego lub w przypadku klęski żywiołowej.

Tabela 27: Świadczenia zrealizowane przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złoczewie, w latach 2014 – 2016 wraz z prognozą na 2017

Rodzaj świadczenia	Wypłacane w ramach zadań własnych	Kwota świadczeń w złotych			
		2017*	2016	2015	2014
pieniężne	Zasiłek stały	117 154	108 926	84 758	86 242
	Liczba osób	21	19	18	19
	Zasiłek okresowy	45 000	46 753	58 359	57 293
	Liczba osób	32	34	46	44
	Zasiłek celowy	114 000	77 473	92 415	100 568
	Liczba osób	115	99	114	127
niepieniężne	Posiłki	71 000	70 052	71 475	67 609
	Schronienie	0	637	376	1248
	Ubranie	0	0	0	0
	Sprawienie pogrzebu	0	0	2200	600
	Usługi opiekuńcze	3 200	2 586	3 002	1 910
	Skierowanie i odpłatność za dom pomocy społecznej	484 000	395 264	372 092	244 725
	Interwencja kryzysowa	0	0	0	0
	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe				
	Praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne				

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

MGOPS realizuje również zadania spoza zakresu pomocy społecznej - prowadzi wypłatę świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, prowadzi również postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. Ośrodek wypłaca stypendia szkolne i zasiłki szkolne, realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny i zadania związane z wdrażaniem rządowego programu Karty Dużej Rodziny.

W perspektywie finansowej 2007 – 2013 Ośrodek realizował projekt systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej, Poddziałanie 7.1.1. - „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”, „Iskierka otuchy”, w ramach którego ze wsparcia skorzystało 60 uczestników z terenu Miasta i Gminy Złoczew. Uczestnicy mieli możliwość nabyć nowe kwalifikacje na różnego rodzaju kursach zawodowych. Otrzymali także wsparcie psychologiczne i doradztwo zawodowe. Od 2014 roku ośrodek nie realizuje projektów finansowanych z funduszy europejskich, brakuje bowiem osób spełniających kryteria udziału, a przede wszystkim wyrażających chęć udziału w projektach. Ośrodek regularnie bierze udział w konkursie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. W zakresie swojej działalności współpracuje z trzema organizacjami pozarządowymi: Stowarzyszeniem Pomocy Wiara w Złoczewie, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej oraz Caritas Polska.

GŁÓWNE POWODY UDZIELANIA POMOCY I WSPARCIA

Z analizy danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wyłaniają nam się główne problemy społeczne Gminy Złoczew:

Bezrobocie

To główny, największy i najbardziej dotkliwy problem w Gminie Złoczew, choć statystyki zdają się nie potwierdzać tych faktów. Zebrane dane w dużym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na znaczny stopień tzw. bezrobocia utajonego, oraz powszechność migracji „za pracą”, zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej.

Zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁵² bezrobotny „to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej”.

Bezrobocie to niewykorzystany potencjał ludzki, który prowadzi do dezaktualizacji posiadanych kwalifikacji, wykluczenia społecznego i ubóstwa, a także do dysfunkcji i patologii w rodzinie.

⁵² ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.)

Tabela 28 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu bezrobocia

	2017* prognoza	2016	2015	2014
Liczba osób	105	108	126	120
Liczba rodzin	292	305	373	322

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu bezrobocia stanowi 60% ogółu rodzin, którym MGOPS udzielił wsparcia w 2016 roku.

Podstawowym działaniem podejmowanym w celu pomocy w wychodzeniu z bezrobocia jest praca socjalna oraz działania środowiskowe, które przyjmują zróżnicowane formy. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to m.in. pomoc w dostrzeganiu nowych perspektyw zawodowych, motywowanie do działania ukierunkowanego na zatrudnienie i podnoszenie kwalifikacji, a także możliwość zawarcia kontraktu socjalnego⁵³, który daje pracownikowi socjalnemu narzędzia do stymulowania aktywności osoby bezrobotnej i jego rodziny.

Ubóstwo

Według definicji ONZ ubóstwo to ograniczenie wyboru i szans życiowych, a także naruszenie ludzkiej godności. Oznacza brak możliwości skutecznego uczestnictwa w społeczeństwie, jak również niedostatek żywności i ubrań potrzebnych rodzinie, brak możliwości uczęszczania do szkoły i korzystania ze służby zdrowia, brak dostępu do ziemi, którą można uprawiać lub pracy, żeby móc zarobić na życie, brak dostępu do kredytu. Ubóstwo oznacza również zagrożenie, bezsilność i wykluczenie jednostek, rodzin i społeczności. Oznacza podatność na przemoc i często wiąże się z życiem w niepewnych warunkach bez dostępu do czystej wody i urządzeń sanitarnych.⁵⁴

Ubóstwo to niemożność osiągnięcia minimalnego standardu życiowego. Z kwestią ubóstwa wiąże się pojęcie minimum egzystencji, które określa koszyk dóbr niezbędnych do podtrzymania funkcji życiowych człowieka i sprawności psychofizycznej. Uwzględnia on jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia i zagrożenia życia. W skład koszyka minimum egzystencji wchodzi potrzeby mieszkaniowe i artykuły żywnościowe. Drugie pojęcie wyznaczające górną granicę ubóstwa to minimum socjalne. W tym wypadku, przyjęte składniki koszyka wystarczają nie tylko dla podtrzymania życia, lecz dla posiadania i wychowania dzieci, a także dla utrzymania minimum więzi społecznych. Do pierwszej grupy składników zaliczają się wydatki na mieszkanie, żywność, odzież, obuwie, ochronę zdrowia i higienę; do drugiej grupy – koszty związane z dojazdami do pracy, wydatki na kształcenie i wychowanie dzieci, na kontakty rodzinne i towarzyskie oraz skromne uczestnictwo w kulturze. Jest to więc model zaspokajania potrzeb na poziomie minimalnego dobrobytu. Minimum socjalne nazywane jest też granicą wydatków gospodarstw domowych, mierzącą godziwy poziom życia⁵⁵. Kwota minimum egzystencji określona przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w 2016r. wynosiła 550 zł miesięczne dla gospodarstw pracowniczych jednoosobowych, a dla czteroosobowych 1 888,14 zł czyli 472,04 zł na osobę miesięcznie. Minimum socjalne w gospodarstwach pracowniczych

⁵³ Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Jego celem jest albo przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny albo wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej czy przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu danej osoby – art. 108 Ustawy o pomocy społecznej.

⁵⁴ Źródło: <http://www.eapn.org.pl/o-ubostwie/definicie/>

⁵⁵ Źródło: Wikipedia

jednoosobowych 1098,18 zł, a w gospodarstwach 4- osobowych 3 489,28 tj. 872,32 zł na osobę⁵⁶. Tymczasem od 1 listopada 2015 r. kryterium dochodowe ogólne w pomocy społecznej, uprawniające do zasiłku rodzinnego wynosi – 674 zł, a dla rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym – 764 zł. Następną weryfikacja kryteriów dochodowych w pomocy społecznej zaplanowana jest na rok 2018⁵⁷.

Jak wynika z zestawienia powyższych danych osoby osiągające minimum socjalne nie kwalifikują się do pomocy z zasiłku rodzinnego.

Tabela 29 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu ubóstwa

	2017* prognoza	2016	2015	2014
Liczba rodzin	70	73	80	83
Liczba osób	170	178	207	215

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

Dane MGOPS w Złoczewie stanowią, że 40% rodzin z ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2016r to rodziny dotknięte ubóstwem. Jego efektem jest dezorganizacja życia rodziny, szczególnie dzieci, niedożywienie, zaniedbania w warunkach mieszkaniowych, patologie: agresja, uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych a także wykluczenie ze społeczeństwa. Osoby ubogie mogą liczyć na wsparcie w formie finansowej (m.in. zasiłki celowe, pomoc materialna dla uczniów, dodatków mieszkaniowych, energetycznych) lub rzeczowej, np. w postaci dożywiania dla dzieci, żywności, darów czy dofinansowania wyjazdów dzieci na kolonie. W łagodzeniu tego problemu Ośrodek Pomocy w Złoczewie współpracuje z lokalną Parafią, Caritasem oraz Polskim Komitetem Pomocy Społecznej.

Długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność i starość to kolejne dotkliwe problemy występujące w Gminie Złoczew nie tylko z uwagi na skalę zjawiska, ale i rozmiar ponoszonych kosztów. Ryzyka te są do siebie podobne i powiązane. Długotrwała choroba może bowiem prowadzić do niepełnosprawności. Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych określa niepełnosprawnych jako osoby "mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami"⁵⁸. Wyzwania MGOPS w Złoczewie związane z tymi ułomnościami sprowadzają się nie tylko do zapewnienia tym osobom opieki i rehabilitacji ale także integracji społecznej.

Biorąc pod uwagę zachodzące od lat procesy demograficzne, tj. starzenie się społeczeństwa i wydłużanie się długości życia trzeba mieć na uwadze tendencję wzrostową w liczbie świadczeń z tych powodów, bowiem długie życie nie jest jednoznaczne z życiem w zdrowiu.

Tabela 30 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

	2017* prognoza	2016	2015	2014
Liczba rodzin	65	63	56	52
Liczba osób	176	171	167	153

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

⁵⁶ Źródło: <https://www.ipiss.com.pl/?zaklady=minimum-socjalne> - dane średnioroczne za 2016 rok.

⁵⁷ Źródło: https://www.podatki.biz/artykuly/swiadczenia-socjalne-wzrost-minimalnego-wynagrodzenie-a-nowe-progi-dochodowe_14_33744.htm

⁵⁸ Źródło: www.rynekzdrowia.pl

Tabela 31 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu niepełnosprawności

	2017* prognoza	2016	2015	2014
Liczba rodzin	43	42	41	37
Liczba osób	113	110	113	93

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

W 2016 roku ze wsparcia pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby skorzystało 36% ogółu rodzin korzystających z pomocy, a z tytułu niepełnosprawności 24%.

Działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w tym obszarze to wdrażanie różnorodnych form aktywizacji, m.in. projekty i programy dedykowane dla seniorów i osób niepełnosprawnych lub przewlekle chorych. Celem takich działań winny być m.in.: utrzymanie sprawności i samodzielności osób starszych i niepełnosprawnych poprzez aktywizację fizyczną i psychiczną, zwiększenie dostępu do edukacji seniorów oraz specjalistycznych usług medycznych i rehabilitacji, a także kreowanie w środowisku lokalnym integracji międzypokoleniowej. Konieczne jest przeciwdziałanie izolacji oraz marginalizacji osób starszych i osób niepełnosprawnych, niwelowanie barier społecznych i technicznych utrudniających im funkcjonowanie. Potrzeby osób niepełnosprawnych na terenie Gminy zaspokajają znajdujący się zasoby instytucjonalnych pomocy i wsparcia, od listopada 2012 roku - Środowiskowy Dom Samopomocy w Grójcu Wielkim, prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Wiara, na którego funkcjonowanie samorząd Gminy Złoczew udziela finansowania w formie dotacji. Od 2017r. na terenie miasta Złoczewa ma też rozpocząć swoją działalność Dom Opieki dla Seniorów im św. Józefa w Złoczewie prowadzony przez Caritas Diecezji Kaliskiej.

Myśląc o niepełnosprawności musimy mieć na uwadze, że to zróżnicowana grupa osób, a więc i potrzeby, i sposoby ich zaspokojenia będą różne. Trudno jest precyzyjnie określić liczbę osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Złoczew, ponieważ nie istnieje jednolity system ewidencji. Część osób korzysta z pomocy tutejszego Ośrodka, część ze świadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Osobom z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności przysługuje zasiłek pielęgnacyjny wypłacany przez MGOPS pod warunkiem, że niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21. roku życia. Jest to jedno ze świadczeń, przy którym nie obowiązuje kryterium dochodowe. Aktualnie ww. świadczenie wypłacane jest w wysokości 153 zł. Poza świadczeniami udzielanymi przez nasz Ośrodek niepełnosprawnym przysługują także różne ulgi, zniżki, karty parkingowe, dofinansowania z PFRON, świadczenia gwarantowane w NFZ. Osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności przysługują wypłacane przez ZUS dodatek pielęgnacyjny pod warunkiem, że osoba jest uprawniona do emerytury lub renty, jeśli została uznana za całkowicie niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat (obecnie jego kwota to 208,67zł.) lub zasiłek pielęgnacyjny wypłacany przez MGOPS, o ile nie jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego.

Dzieciom z orzeczoną niepełnosprawnością przysługuje wypłacany przez gminę (Ośrodek) zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 153 zł. Natomiast dzieci, które skończyły 18 lat mogą ubiegać się o rentę socjalną z ZUS w wysokości 741,35⁵⁹zł. Opiekunowie dzieci z niepełnosprawnością, jeśli nie

59 Dane na marzec 2016. Źródło: www.niepełnosprawni.pl

podejmują lub rezygnują z zatrudnienia w celu sprawowania opieki mogą liczyć na świadczenie pielęgnacyjne wypłacane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w wysokości 1406 zł. Natomiast rodzice pracujący mogą też ubiegać się w ZUS o zasiłek opiekuńczy, który przysługuje na opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym lub innymi członkami rodziny przez okres nie dłuższy niż 60 dni w roku kalendarzowym. Wynosi on 80 proc. podstawy wymiaru zasiłku, czyli przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pobieranego w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Na pomoc w formie zasiłku dla opiekuna lub specjalnego zasiłku opiekuńczego mogą też liczyć opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych lub chorych. Wysokość takiego świadczenia to 520 zł netto. Osoby dotknięte niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą lub wymagające wsparcia ze względu na wiek są objęte wsparciem Ośrodka w postaci świadczeń pieniężnych w formie zasiłków. Prognozuje się, że w 2017 roku zostanie wypłaconych 1784 zasiłków pielęgnacyjnych na łączną kwotę 272 952 zł, czyli mniej o blisko 120 świadczeń w stosunku do roku 2014. Liczba wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych w okresie 2014 – 2017 podlega tylko nieznacznym wahaniom. Obserwuje się natomiast duży, bo 35% wzrost w wypłatach specjalnego zasiłku opiekuńczego i równie duży, bo blisko 50% wzrost liczby osób i udzielonych świadczeń z tytułu odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Jest to naturalną konsekwencją starzenia się społeczeństwa, a co za tym idzie wzrostu zachorowalności, może też świadczyć o przeformatowaniu tradycyjnego opiekuńczego modelu rodziny i przerzuceniu odpowiedzialności za osoby niepełnosprawne i chore na instytucje.

Tabela 32: Rodzaje udzielonej pomocy z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby..

	Rodzaj świadczenia w zł.	2017* prognoza	2016	2015	2014
Świadczenia realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej	Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby	0	320	0	0
	Liczba osób	0	1	0	0
	Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności	0	0	530	0
	Liczba osób	0	0	1	0
	Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	484 000	395 264	327 092	244 725
	Liczba osób	26	23	17	12
	Liczba świadczeń	251	220	181	131
Zadania zlecone dla Gminy na podstawie innych ustaw realizowane przez MGOPS	Świadczenie pielęgnacyjne	424 612	418 390	402 640	242 687
	Liczba świadczeń	325	322	336	330
	Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	47 430	49 266	62 577	71 451
	Liczba świadczeń	310	322	409	467
	Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej powyżej 16 rż. o znacznym stopniu niepełnosprawności	160 650	157 437	147 645	151 164
	Liczba świadczeń	1050	1029	965	988
	Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej powyżej 16 rż. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	61 200	59 823	63 063	66 249
	Liczba świadczeń	400	391	412	433

Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby która ukończyła 75 lat.	3 672	3 672	3 672	3 672
Liczba świadczeń	24	24	24	24
Specjalny zasiłek opiekuńczy	74 880	69 469	40 560	25 133
Liczba świadczeń	144	135	80	49
Zasiłek dla opiekuna	143 520	149 760	181 497	351 382
Liczba świadczeń	276	289	352	678

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2016

Jednym z najbardziej niepokojących zjawisk demograficznych obserwowanym od kilku lat, nie tylko na terenie Gminy, ale i całego kraju jest ujemny przyrost naturalny. Dlatego też **ochrona macierzyństwa oraz pomoc dla rodzin wielodzietnych** jest jednym z ważniejszych zadań pomocy społecznej. Z informacji MGOPS w Złoczewie wynika, że z pomocy społecznej z tytułu ochrony macierzyństwa w 2016r. skorzystało 38 rodzin, w tym 28 rodzin z tytułu wielodzietności. Stanowi to 23% ogółu rodzin, które korzystały z pomocy. Analizując lata 2014 –2017 (prognoza) zauważamy, że liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego tytułu wzrosła o 25 % w stosunku do roku 2014. Potrzeba ochrony macierzyństwa daje uprawnienie ubiegania się o przyznanie zasiłków z pomocy społecznej, a także daje uprawnienia do korzystania ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zasiłków rodzinnych.

Tabela 33: Rodzaje udzielonej pomocy z powodu ochrony macierzyństwa.

	Rodzaj świadczenia w zł.	2017* prognoza	2016	2015	2014
Zadania zlecone dla Gminy na podstawie innych ustaw realizowane przez MGOPS	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	1 640 000	1 569 397	1 291 709	1 323 229
	Liczba rodzin	580	561	445	395
	Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia dziecka	70 000	41 254	39 000	47 000
	Liczba świadczeń	70	62	39	47
	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	75 000	68 000	64 000	73 000
	Liczba świadczeń	75	68	64	73

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

Od 1 kwietnia 2016r. rodziny mogą skorzystać z comiesięcznego nieopodatkowanego świadczenia realizowanego w ramach programu „Rodzina 500 Plus”. Każda rodzina niezależnie od wysokości dochodów na drugie i kolejne dziecko do 18 roku życia otrzyma po 500 zł. Możliwe jest również otrzymanie świadczenia na pierwsze dziecko, jednakże w tym wypadku obowiązuje kryterium dochodowe, w ramach którego miesięczny dochód nie powinien przekraczać 800 zł na osobę w rodzinie, a jeśli dziecko jest niepełnosprawne to 1200 zł na osobę⁶⁰.

Kolejną dużą grupą interesariuszy pomocy społecznej stanowią **rodziny z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo -wychowawczych** (13%). Pozytywną jest zauważalna tendencja do spadku ilości rodzin z tym problemem w stosunku do roku 2014 o 1/3.

⁶⁰ <http://www.program500plus.pl/>

Tabela 34: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu bezradności w opiece i wychowawczych.

	2017* prognoza	2016	2015	2014
Liczba rodzin	22	20	29	30
Liczba osób	73	66	117	120

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

Bezradność wynika z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego występuje najczęściej w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych. Głównym źródłem tego problemu są różne rodzaje zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny. Do przyczyn kryzysu w rodzinach zalicza się: bezrobocie, ubóstwo, osłabienie więzi międzyludzkich, alkoholizm, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich i małżeńskich.

Rodzina stanowi dla dzieci naturalne środowisko rozwojowe między innymi, dzięki możliwości otoczenia go indywidualną opieką i zaspokajania naturalnych potrzeb miłości, bezpieczeństwa, akceptacji. Zaburzone funkcjonowanie rodziny niekorzystnie wpływa na rozwój dziecka i na jego więź z rodzicami. Powoduje, że przyjmuje ono niewłaściwe często obronne postawy takie jak: agresja, nieposłuszeństwo, kłótniowość, łamanie powszechnie obowiązujących norm i wartości. Może również spowodować skłonności do obniżania wyników w nauce lub rezygnacji z edukacji, kłamstwa, kradzieży, wagarów, uzależnień, a także zahamowania uczuć wyższych, co z kolei może działać destrukcyjnie na dziecko i w konsekwencji doprowadzić do jego konfliktów z prawem i wykluczenia ze społeczeństwa.

Rodzina dysfunkcyjna nie jest w stanie spełnić swoich podstawowych zadań, ponieważ: nie realizuje właściwie funkcji opiekuńczo-wychowawczej; nie zaspokaja potrzeb materialnych i emocjonalnych; nie przekazuje właściwych społecznie wzorów postępowania, norm i zasad współżycia społecznego. Praca z rodziną problemową winna zmierzać do uwzględnienia indywidualnych problemów jej członków, a także do naprawy relacji w niej panujących.

Jak wynika z przyjętego przez gminę Złoczew Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018⁶¹ wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, a działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości, z wyjątkiem okoliczności przewidzianych w ustawie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Złoczewie udziela w tym zakresie pomocy w 3 obszarach: zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka, wzmocnienie roli i funkcji rodziny, podnoszenie jakości i efektywności usług świadczonych na rzecz wspierania rodziny, między innymi w formie pracy socjalnej prowadzonej we współpracy z instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, tj: szkołami (programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży), placówkami służby zdrowia, policją, oraz z sądami, kuratorami sądowymi; w postaci działań wspierająco - opiekuńczych obejmując rodziny opieką asystenta, wsparciem psychologicznym, terapeutycznym, socjalnym.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011r⁶² wprowadziła do systemu pomocy społecznej obowiązek udzielania pomocy właśnie takim rodzinom

61 Uchwała nr XXV/137/16 Rady Miejskiej w Złoczewie z dnia 27 października 2016 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodzin 2016 - 2018

62 Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm., wprowadziła od 1.1. 2012r. do systemu pomocy społecznej stanowisko asystenta rodziny. Ustawa z dnia 25 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o wspieraniu

dysfunkcyjnym z dziećmi. Na podstawie tej ustawy od 2013 roku w MGOPS w Złoczewie wsparcia rodzinom z problemami udziela asystent rodziny, który na bieżąco stara się wspierać je w przezwyciężaniu codziennych trudności, efektem czego ma być stabilizacja życiowa danej rodziny. Art. 15 w/w ustawy określa, że zadaniem asystenta jest: 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym; 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej; 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego; 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych; 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych; 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi; 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin; 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych; 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej; 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych; 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych; 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin; 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci; 13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. poz. 1860); 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną; 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1; 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną; 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach; 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny; 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Zatem asystent rodziny ma pomóc rodzinie wypełniać role społeczne, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną, w placówkach lub rodzinach zastępczych. W 2016 roku asystent rodziny objął swoją pomocą 11 rodzin, w roku poprzedzającym 14.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dzieci przez rodziców sprawowana jest nad nimi piecza zastępcza w formie rodzinnej: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna), rodzinny dom dziecka oraz w formie instytucjonalnej: placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna oraz interwencyjny ośrodek preadopcyjny. Piecza zastępcza zapewnia realizację planu pracy z rodziną lub, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a

rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1188) wprowadziła zmiany w zakresie działania asystenta rodziny dając mu dodatkowe uprawnienia. Tekst jednolity ustawy Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.

także zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Na terenie Gminy Złoczew w rodzinie zastępczej do połowy 2016 roku znajdowało się 4 dzieci, które dzięki wykonanej pracy socjalnej i wsparciu Ośrodka Pomocy Społecznej wróciły do rodzin, w których udało się przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. W 2017r. pieczę zastępczą objętych jest dwoje dzieci, a wydatki na ten cel wynoszą w budżecie Gminy 0,42%.

MGOPS w Złoczewie realizuje zadania z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem także w formie finansowej, pomagając rodzinom podnieść standardy życiowe i zaspokoić podstawowe potrzeby, między innymi poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych⁶³ i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁶⁴, przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej; dożywienie dzieci i młodzieży w przedszkolu i w szkołach w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, dofinansowywanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich.

Tabela 35: Wydatki na realizację zadań związanych z pieczę zastępczą i wsparciem rodziny wraz z liczbą korzystających.

Wydatki w zł. na realizację zadań z zakresu:	2017* prognoza	2016	2015	2014
pieczy zastępczej (rodziny zastępcze)	15 000	24 816	27 360	5 786
wsparcie rodziny (asystent)	62 349	61 167	54 210	50 707
Liczba rodzin	12	11	14	9
Świadczenia rodzinne				
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	265 000	261 600	261 799	246 689
Liczba osób	70	66	73	77
Liczba rodzin	40	38	37	42
Stypendia socjalne i zasiłki szkolne.	125 000	126 500	121 483	129 089
Liczba osób	180	189	170	176
Dożywianie dzieci w szkołach ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	71 000	70 052	71 475	67 609
Liczba osób	170	163	192	179

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

Jak wynika z powyższej tabeli, w latach 2014 - 2017 obserwujemy nieznaczne wahania liczby dzieci korzystających z pomocy przyznawanej w ramach „Programu pomoc państwa w zakresie dożywiania” i względną stabilizację wśród korzystających ze stypendiów socjalnych i zasiłków

63 t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.

64 Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów tj. Dz.U. z 2017 poz. 489

szkolnych oraz ilości rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wsparcia asystenta rodziny.

Uzależnienia są jednymi z najpoważniejszych problemów społecznych. Mogą dotknąć każdego bez względu na wiek czy status społeczny, zwłaszcza że dostępność alkoholu i narkotyków jest powszechna i niemal nieograniczona. Problemy, których przyczyną jest alkohol lub środki odurzające mogą pojawiać się w relacjach rodzinnych, zawodowych, społecznych, w łamaniu porządku publicznego. Ich skutkiem jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Uzależnienie zawsze destrukcyjnie wpływa na rodzinę, a najbardziej odbija się na dzieciach, które żyją w atmosferze ciągłego lęku i napięcia, nierzadko strachu przed przemocą, przyswajają negatywne wzorce i prawie zawsze popadają w równie groźne dla funkcjonowania współuzależnienie⁶⁵. Nałogi są problemem złożonym i trudnym do przewyciężenia, nie można ich pokonać bez chęci i woli uzależnionego, bez współpracy i leczenia również jego bliskich.

Jak wynika z danych Policji i MGOPS w Złoczewie zagrożenie związane z narkotykami ma w Gminie wymiar incydentalny, dlatego myśląc o uzależnieniu, będziemy odnosić się do uzależnienia od alkoholu.

Alkoholizm to stale postępujące, przewlekłe schorzenie, która zaczyna się i rozwija bez samoświadomości osoby dotkniętej tym problemem. Powoduje szereg groźnych dla zdrowia i życia powikłań, a wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznej i psychicznej degradacji uzależnionego, ale i niszczy jego otoczenie.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojący jest fakt, że liczba osób (ujawnionych) uzależnionych od alkoholu nie spada, a obniżeniu ulega wiek pierwszego kontaktu z alkoholem. Z pomocy MGOPS z powodu alkoholizmu skorzystało w latach 2014 – 2016, 18 – 19 rodzin. Na rok 2017 zaplanowano wsparcie dla 20 rodzin (11% wszystkich rodzin korzystających z pomocy socjalnej).

Tabela 36: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu alkoholizmu.

	2017* prognoza	2016	2015	2014
Liczba rodzin	20	18	19	18
Liczba osób	45	36	43	37

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

Problem alkoholizmu to problem trudny i delikatny, wymaga nieustającej pracy z rodziną, której dotknął. Niejednokrotnie zazębia się z problemem przemocy w rodzinie. Aż 70 % przypadków przemocy domowej miało miejsce po spożyciu alkoholu⁶⁶.

⁶⁵ Współuzależnienie można opisać jako zespół cierpień i zaburzeń członków rodziny osoby uzależnionej, rodzaj uzależnienia jest dowolny. Jest to cena, jaką płaci rodzina i bliscy osoby uzależnionej za życie w sytuacji uporczywego stresu. Zaobserwowano, że u tych osób pojawiają się fizyczne, emocjonalne, duchowe i intelektualne zmiany, które prowadzą do stanu przypominającego uzależnienie. Źródło: www.psychotekst.com

⁶⁶ Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku na terenie KP Złoczew za rok 2016: Liczba sprawców przemocy domowej 49; liczba sprawców pod wpływem alkoholu 38.

Żeby skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnienia od alkoholu i eliminować niekorzystny wpływ na rodzinę i społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie szeroko zakrojonych działań profilaktycznych. Działania te wyznaczane są przez corocznie opracowywany i przyjmowany do realizacji *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*⁶⁷, który zakłada: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych, udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinom, w których występuje problem uzależnień, wspomaganie działalności instytucji oraz osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie lecznictwa odwykowego (wywiady środowiskowe, opinie), prowadzenie działalności poradniczej, informacyjnej i edukacyjnej skierowanej w szczególności do dzieci, młodzieży, osób uzależnionych i członków ich rodzin. Inicjatorem wyżej wymienionych działań i głównym podmiotem działającym w sferze problematyki uzależnień na terenie Gminy Złoczew jest Miejsko-Gminna Komisja do Spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do zadań Miejsko-Gminna Komisja do Spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MGKPRPA) należy przede wszystkim podejmowanie czynności zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu. Działania te polegają przede wszystkim na motywowaniu osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia i kierowaniu do właściwego zakładu lecznictwa odwykowego, a także na kierowaniu wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W 2016r. MGKPRPA przeprowadziła rozmowy motywujące z 10 osobami, nie kierowała na leczenie ani nie wystąpiła do sądu o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu co oznacza, że działania terapeutyczne oferowane w ramach Punktu Konsultacyjnego przynoszą dobre efekty.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przewiduje, że realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i innych uzależnień polegać będzie na:

1. zwiększaniu skuteczności profilaktyki poprzez profilaktykę uzależnień prowadzoną w szkołach, obejmującą wszystkie substancje psychoaktywne – alkohol, narkotyki, tytoń, leki itp.; prowadzenie szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej i profilaktycznej skierowanej do rodziców uczniów szkół z terenu Gminy; prowadzenie działalności w kierunku promowania wzorów życia w trzeźwości; wspieranie rozwoju działalności kulturalnej, sportowej i turystycznej w celu zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w wieku szkolnym i poza szkolnym; objęcie odpowiednimi programami profilaktycznymi mieszkańców Gminy we wszystkich grupach wiekowych; organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania podczas ferii zimowych oraz wakacji; wspieranie pozaszkolnych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami; organizowanie i finansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży połączonych z realizacją programu profilaktyki uzależnień; współudział w organizowaniu imprez kulturalnych i oświatowych oraz konkursów z elementami profilaktyki uzależnień; podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania zjawiskom przemocy w środowisku szkolnym oraz w rodzinach; współpraca z parafiami w zakresie realizacji programów profilaktycznych skierowanych do

67 Uchwała nr XXVII/153/16 Rady Miejskiej w Złoczewie z dnia 14 grudnia 2016 roku w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złoczewie na rok 2017.

różnych grup wiekowych; upowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień;

2. zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i psychospołecznej poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu oraz środków psychoaktywnych; systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób i grup zawodowych związanych z realizacją programu na rzecz profilaktyki uzależnień; realizowanie programów terapeutycznych skierowanych do osób współuzależnionych; organizowanie i finansowanie pomocy terapeutycznej dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz pozaszkolnej uzależnionej lub współuzależnionej; wszechstronną pomoc w tworzeniu i kontynuowaniu działalności świetlic terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych; ścisłą współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, w celu optymalizacji metod rozwiązywania problemów występujących w rodzinach; organizowanie i dofinansowanie aktywnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin objętych terapią, połączonych z realizacją programu terapeutycznego; współpracę z różnymi podmiotami (Poradnia Odwykowa, Poradnia Psychologiczna itp.) w zakresie wspierania inicjatyw związanych z profilaktyką uzależnień i leczenia odwykowego; upowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień. W 2016r. z pomocy dwóch terapeutów zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym s korzystało około 90 osób, a z pomocy terapeutycznej dla współuzależnionych blisko 40 osób w tym 20 regularnie⁶⁸.

Mimo, że nie odnotowano tendencji spadkowej w obszarze omawianego problemu, w budżecie Gminy na rok 2017 na wydatki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi założono kwotę 108 400 tj. o blisko 25 tysięcy mniej niż w roku 2016.

Tabela 37: Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej w obszarze ochrona zdrowia

Środki finansowe w złotych	2014	2015	2016	2017 ^{progniza}	2018 ^{potrzeba}
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	123 614	126 503	133 907	108 400	108 400
Przeciwdziałanie narkomanii	1 897	0	1800	1 600	1 600

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016

Artykuł 207 KK stanowi o **przemocy w rodzinie** w następujący sposób: „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności(...)”. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”⁶⁹. Przemoc jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym, aby skutecznie mu przeciwdziałać, a jednocześnie pomagać rodzinom, w których występuje ten problem, zgodnie z art. 9a ust 1 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, „gmina podejmuje działania na rzecz

⁶⁸ Informacja z realizacji programów profilaktycznych za rok 2016.

⁶⁹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390.

przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym”. Burmistrz Miasta Złoczewa, zarządzeniem Nr 39/2011 z dnia 30.03.2011r. powołał zespół interdyscyplinarny, którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół interdyscyplinarny działa w oparciu o *Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 - 2018* przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Złoczewie nr IX/32/15 z dn. 15.03. 2015r.

Cel główny Programu zakłada zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci oraz poprawę skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy. Stawia cele szczegółowe takie jak: skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy, zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy, zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne.

Program jest realizowany przez zespół interdyscyplinarny w formie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, inicjowania działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie; opracowania i realizacji planu pomocy w indywidualnych przypadkach; monitorowania sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy; udzielania pomocy psychologicznej i prawnej, kierowania do Ośrodka Interwencji Kryzysowej bądź do PCPR; określenia sposobu rozwiązywania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk; pracy socjalnej z osobami doznającymi przemocy, systematycznego szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin doznających przemocy, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskich kart” i prowadzenia interwencji kryzysowej, przygotowywania i udostępniania broszur, ulotek, plakatów, itp. dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności; realizacji projektów edukacyjno- informacyjnych dla dorosłych i dzieci w zakresie występowania, zapobiegania i ochrony przed zjawiskiem przemocy domowej; stałej edukacji środowiska lokalnego.

Działalność instytucjonalną na rzecz pomocy osobom i rodzinom Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złoczewie prowadzi we współpracy z Policją, szkołami, służbą zdrowia, Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złoczewie.

Przyznanie rodzinie świadczeń z pomocy społecznej w związku z występującą przemocą jest najrzadziej występującym z problemów społecznych w Gminie Złoczew. Ilość rodzin, którym udzielno wsparcia (7) wynosi 4% ogółu wszystkich rodzin, jednakże trzeba mieć na względzie, że owe dane nie muszą odzwierciedlać prawdziwej skali zjawiska, bowiem przemoc wywołuje u ofiar lęk i wstyd przed ujawnieniem, często też jest problemem bagatelizowanym.

Tabela 38: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu przemocy w rodzinie

	2017* prognoza	2016	2015	2014
Liczba rodzin	7	6	7	13
Liczba osób w rodzinach	27	26	27	47

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej MGOPS za rok 2016

Ujawniona przemoc jest potwierdzana poprzez wywiady środowiskowe. Prowadzona w rodzinie dotkniętej przemocą praca socjalna jest długofalowa. Polega na motywowaniu, umacnianiu i wspieraniu ofiar, ułatwianiu możliwości korzystania z pomocy prawnej, terapeutycznej i wsparcia instytucji pomagającym ofiarom przemocy.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Z danych Komisariatu Policji w Złoczewie dotyczących procedury „Niebieskiej Karty” wynika, że skala przemocy w rodzinie i jej częstotliwość rośnie. W 2016 roku wypełniono 45 formularzy „Niebieska karta” tj. o 15 więcej niż w roku poprzedzającym. Przeprowadzono 24 interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie. Odnotowano 59 ofiar przemocy (tj. o 14 więcej niż w roku 2015). W większości ofiarami są kobiety (40) i małoletni (12) a sprawcy najczęściej (38 przypadków) dokonują aktów przemocy pod wpływem alkoholu.

W 2016 roku odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy MGOPS, oraz 25 spotkań grup roboczych. W trakcie tych spotkań gromadzono i wymieniano informacje na temat przemocy w rodzinie. Ze sprawozdania z realizacji Programu za rok 2016 wynika, że procedurę „Niebieskiej Karty” wdrożono w 10 przypadkach, w których istniało podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie, w tym w 4 przypadkach zostało wszczęte postępowanie z tytułu znęcania się fizycznego lub psychicznego nad rodziną z art.207 kk. Wobec 16 osób zostały zastosowane doraźne środki o charakterze izolacyjnym w związku z agresywnym zachowaniem i realnym zagrożeniem dla domowników. Miejsko - Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła rozmowy z 8 osobami.

Zadania związane z udzielaniem bezpośredniej pomocy osobom uzależnionym realizowane są przez 2 terapeutów w ramach Punktu Konsultacyjnego. W 2016r. z konsultacji i porad skorzystało 90 osób, z którymi terapeuta odbył około 240 rozmów. W zależności od potrzeb, spotkania z osobami uzależnionymi odbywają się w siedzibie Punktu w byłym ośrodku zdrowia przy ul. Burzezińskiej lub miejscu ich zamieszkania. Zespół Interdyscyplinarny podjął 12 działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, z tego 1 procedura została zakończona w wyniku braku zasadności podejmowania działań, a 8 spraw zakończono w wyniku ustania przemocy.

Środki finansowe przeznaczone na działania zmierzające do ograniczenia lub wykluczenia zjawiska przemocy w rodzinie wyniosły w roku 2016 - 0,00 zł. Na lata 2017 i 2018 zaplanowano na ten cel w budżecie jednostki po 1 300zł.

EWALUACJA STRATEGII 2008 – 2015

Problemy społeczne w Gminie Żłoczew wg danych na 2007 roku, czyli w czasie tworzenia poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych determinowało ubóstwo, które dotknęło 265 rodzin (922 osoby) wynikające głównie z bezrobocia (141 rodzin, 515 osób), długotrwałej lub ciężkiej choroby (85 rodzin, 302 osoby) bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych (74 rodziny, 384 osoby) oraz niepełnosprawności (68 rodzin, 244 osoby). Według przeprowadzonej wówczas analizy, pomocą społeczną objęte było 270 rodzin, a 503 osobom przyznano świadczenia, co stanowiło ok. 6,7% wszystkich mieszkańców Gminy⁷⁰.

Diagnoza społeczna przeprowadzona na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Żłoczew w 2015 roku wskazała, że pomimo prowadzonych działań naprawczych (programy aktywizujące skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym) zdiagnozowane w 2008 roku problemy społeczne nie zostały rozwiązane. Na koniec 2015⁷¹ roku MGOPS w Żłoczewie udzielił pomocy i wsparcia 902 osobom, co stanowiło prawie 12,5% wszystkich mieszkańców Gminy. Diagnoza wskazała, że najwięcej środowisk, bo aż 126 rodzin korzystało ze świadczeń opieki społecznej ze względu na bezrobocie, 80 ze względu na ubóstwo, 56 rodzin z pomocy z powodu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby, a 41 z powodu niepełnosprawności. Przyczyn niepowodzenia w realizacji założonych celów należy upatrywać w stagnacji gospodarczej Gminy Żłoczew, braku możliwości rozwojowych i typowo rolniczym charakterze.

Głównym źródłem problemów społecznych jest bezrobocie i wynikające z niego ubóstwo. Sytuacja na lokalnym rynku pracy w Gminie Żłoczew w roku 2008 wykazywała tendencję do wzrostu liczby osób pozostających bez pracy oraz spadek liczby ofert pracy. Zarejestrowanych bezrobotnych było wówczas 319 osób, a udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 7,1%. Diagnoza przeprowadzona w 2015 roku wskazała na pogorszenie sytuacji. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 384 osoby, co stanowiło, że udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym wzrósł do 8,5%. Ankietowani mieszkańcy Gminy, w lipcu 2015 roku sygnalizowali, że sytuacja na rynku pracy skutkuje odpływem ludzi młodych i wykształconych⁷².

W porównaniu do całego województwa łódzkiego, biorąc pod uwagę zarówno rok 2008 jak i rok 2015, mieszkańcy Żłoczewa mają niższy poziom wykształcenia. Opierając się na szacunkach z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,5% mieszkańców Żłoczewa posiada wykształcenie wyższe, 2,4% wykształcenie policealne, 12,8% średnie ogólnokształcące, 14,9% średnie zawodowe, 22,8% zasadnicze zawodowe. Niepokojące jest, że wśród mieszkańców Żłoczewa wykształcenie

⁷⁰ Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Żłoczew na lata 2008 - 2015

⁷¹ Źródło: Ocena zasobów Pomocy Społecznej za 2016r – MGOPS Żłoczew

⁷² Źródło: GUS BDL

gimnazjalne posiada 6,0%, podstawowe ukończone 25,8%, a aż 1,8% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej⁷³.

Niepokojące w tym kontekście są pogarszające się z roku na rok wyniki z egzaminów gimnazjalnych. Wysokie wyniki egzaminów determinują możliwość wyboru lepszego liceum, z kolei te osiągnięte na maturze, mają wpływ na decyzje dotyczące edukacji na szczeblu wyższym. Wyniki matur osiągane przez uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wojciecha Urbańskiego określane jako „zdawalność” są w ostatnich latach (2015 – 2017) wyższe (96,4 pisemne, 100% ustne) w zakresie języka polskiego od wyników dla powiatu (odpowiednio 96% i 96%) i województwa (odpowiednio 97,4% i 98,6%), natomiast w zakresie matematyki- znacznie niższe: LO Żłoczew – 64,3%, w powiecie 82,2%, w województwie 83,9%. Słabiej wypada zdawalność egzaminu pisemnego z języka obcego ale znacznie lepiej egzamin ustny⁷⁴. Tendencja ta jest identyczna dla żłoczewskiego Technikum i Liceum dla dorosłych i utrzymuje się niezmiennie od kilku lat, obnażając słabość edukacji w zakresie przedmiotów ścisłych, w których dobre wyniki ułatwiają dostęp m.in. na uczelnie techniczne, a te z kolei kształcą w zawodach, na który jest najwyższy popyt na rynku pracy.

Pewne zmiany pomiędzy rokiem 2008 a 2015 zaszły w obszarach: działalności kulturalnej, dostępności do obiektów sportowo – rekreacyjnych, działalności ukierunkowanej na seniorów i działalności organizacji pozarządowych, niemniej jednak nie rozwiązały one problemów wskazanych w 2008 roku. Oferta kulturalna gminy nadal nie jest zróżnicowana i ciekawa, i nie stanowi dla mieszkańców atrakcyjnej formy spędzania czasu wolnego. Przestrzeń publiczna, w tym szczególnie parki miejskie, mimo wielu prac rewitalizacyjnych nie są miejscem zachęcającym do rekreacji i wypoczynku. Infrastruktura sportowa została znacznie wzbogacona o 3 boiska wielofunkcyjne, siłownię zewnętrzną, plac zabaw, przystanek turystyczny, jednakże respondenci wskazują na zbyt małą i słabo wyposażoną ilość placów zabaw dla dzieci i miejsc aktywnego spędzania wolnego czasu dla młodzieży i dorosłych. Zarówno aktywność skumulowana wokół Zespołu Śpiewaczego „Melodia” (dawniej „Senior”), jak i Towarzystwa Przyjaciół Żłoczewa i Stowarzyszenia Civitas Christiana daje ludziom w wieku postprodukcyjnym możliwość ciekawego i aktywnego spędzania czasu i integracji, ale jest skierowana do wąskiego zakresu odbiorców, tylko z miasta Żłoczewa. Optymistyczną tendencją jest integracja środowisk wiejskich w ramach swoich sołectw, co przejawia się w aktywności założonych stowarzyszeń i zawiązanych grup inicjatywnych.

W stosunku do roku 2008 krokiem milowym jest uruchomienie i działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Grójcu Wielkim, który zapewnia dzienną opiekę osobom z niepełnosprawnościami, integruje ze środowiskiem, rehabilituje i edukuje.

Nie uległa znaczącej zmianie sytuacja w zakresie opieki zdrowotnej. Przybył jeden gabinet lekarski świadczący usługi stomatologiczne. Nie nastąpił wzrost dostępności do lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych.

⁷³ Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Żłoczew na lata 2016 - 2023

⁷⁴ Źródło: www.oke.lodz.pl

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (Strenghts Weakness Opportunities Threats) jest główną metodą przy określaniu zakresu rozwoju w ramach realizacji strategii. Efektywnie ukazuje mocne i słabe strony lokalnego systemu pomocy społecznej oraz przedstawia szanse i zagrożenia jakie mogą wystąpić. Określa posiadany potencjał oraz sposoby rozwiązania danego problemu społecznego.

Mocne strony - zbiór atutów, jakimi dysponuje badany, w tym przypadku Gmina Złoczew,

Słabe strony – obiektywna ocena słabości, barier, wad analizowanego obszaru,

Szanse - wszelkie okoliczności zewnętrzne, które mogą powodować korzystną zmianę w analizowanym obszarze. Chodzi tu zarówno o te, które już występują, jak i o przyszłe, możliwe do pojawienia się,

Zagrożenia - okoliczności zewnętrzne, które mogą mieć szkodliwy wpływ na przedsięwzięcie.

Przygotowana analiza obejmuje następujące obszary:

- 1) Rynek pracy (zwłaszcza bezrobocie i ubóstwo) i wykluczenie społeczne,
- 2) Wsparcie rodziny, edukacja, potrzeby seniorów,
- 3) Niepełnosprawność, długotrwałe choroby, stan służby zdrowia.

OBSZAR I: RYNEK PRACY I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	
Mocne strony	Słabe strony
• Duży udział w rynku pracy ludzi w wieku produkcyjnym • Spadający poziom bezrobocia (rejestrowanego) • Systematyczny spadek liczby osób korzystających ze wsparcia Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, z powodu bezrobocia. • Wdrażanie lokalnych programów aktywizacji społeczno-zawodowej skierowanych do osób bezrobotnych i osób bez kwalifikacji zawodowych.	• Bezrobocie ukryte • Odpływ ludności w celach zarobkowych (migracje nierejestrowane) • Brak perspektyw rozwojowych • Brak dużych zakładów pracy • Brak inwestorów zewnętrznych • Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem oraz wzrost patologii (rozboje, kradzieże) spowodowanych brakiem pracy i środków do życia • Mała aktywność organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz zapobiegania wykluczeniu społecznemu • Niski stopień integracji i aktywizacji społecznej.

--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
- Realizowanie projektów mających na celu aktywizację bezrobotnych poprzez kursy, szkolenia, doradztwo zawodowe, staże itp - Powstanie Złoczewskiej Strefy Inwestycyjnej - Powstanie kopalni węgla brunatnego - Pozyskanie inwestorów zewnętrznych - Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą - Uzbrojenie terenów pod inwestycje - Promocja i wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i samozatrudnienia jako formy przeciwdziałania bezrobociu - Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy w tym tworzenie infrastruktury okołoturystycznej (baza noclegowa) - Aktywizacja mieszkańców - Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój współpracy instytucji publicznych z sektorem niepublicznym w obszarze pomocy społecznej i integracji - Rozbudowa narzędzi zapewniających osobom wykluczonym dostęp do usług publicznych pozwalających na powrót na rynek pracy.	- Stagnacja na lokalnym rynku pracy - Odptyw mieszkańców (zwłaszcza młodych, wykształconych) do większych ośrodków miejskich i za granicę - Starzenie się społeczeństwa i postępujący wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym - Trend: skłonność do przechodzenia z bezrobocia do bierności zawodowej - Konkurencyjność gmin sąsiednich - Niepowodzenia inwestycyjne Gminy - Trend: Spadek liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą - Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne.

OBSZAR II: RODZINA, EDUKACJA , POTRZEBY SENIORÓW	
Mocne strony	Słabe strony
- Rozwój usług przedszkolnych - Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny - Rozwój rynku mieszkaniowego - Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa na terenie miasta i gminy Złoczew, - Zróżnicowana oferta edukacyjna w zakresie zajęć pozalekcyjnych, - Dobry poziom nauczania w szkołach i przedszkolach potwierdzony wynikami z egzaminów - Różnorodność działań w zakresie profilaktyki antyuzależnieniowej	- Ujemny przyrost naturalny - Postawy roszczeniowe części rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS - Pogłębiające się zróżnicowanie socjalne grup społecznych (dysproporcje w stopniu zamożności) - Pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny - Wzrost liczby osób samotnie gospodarujących - Niewielkie komunalne zasoby mieszkaniowe - Niezadowolający stan mieszkań

• Stosunkowo niewielka przestępczości oraz zjawiska patologii społecznej • Dostępność otwartych obiektów rekreacyjno – sportowych • Prężnie działający Miejski Ośrodek Kultury ze zróżnicowaną ofertą kulturalną, także dla seniorów. • Aktywna działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	komunalnych • Pogarszające się wyniki egzaminów gimnazjalnych • Brak systemu opieki nad dziećmi do lat 3 • Brak ofert edukacyjnych dla seniorów • Mała aktywność organizacji pozarządowych w działalności na rzecz seniorów i wsparcia rodziny • Niski stopień integracji i aktywizacji społecznej • Niskie zaangażowanie w wolontariat • Mało urozmaicona oferta rekreacyjno - kulturalna • Mało atrakcyjna przestrzeń publiczna w tym przestrzeń do rekreacji.
--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rozwój rynku usług opieki przedszkolnej • Aktywizacja seniorów • Organizacja atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego przez rodziny, dzieci, młodzież i seniorów • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania aktywizujące i szkolenia w tym na działalność edukacyjną • Aktywizacja stowarzyszeń zwłaszcza w zakresie organizacji zajęć dla dzieci, młodzieży i seniorów • Zwiększenie dostępności specjalistów (alkoholizm, przemoc, niezaradność życiowa członków rodziny) • Wprowadzenie zadań wspierających integrację rodziny z jej otoczeniem • Rozwój wolontariatu • Rosnąca liczba udzielonego wsparcia do pobytu osób starszych w Domach Pomocy Społecznej.	• Starzenie się społeczeństwa • Dziedziczenie niezaradności życiowej • Tendencja do świadomego pozostawiania bez pracy lub w bierności zawodowej • Wzrost poziomu informatyzacji zakłócającej tradycyjne życie rodzinne • Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym • Pasywność osób do których kierowane jest wsparcie • Choroby cywilizacyjne, przejmowanie złych nawyków przez młodzież • Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych • Przenoszenie odpowiedzialności za opiekę nad osobą niepełnosprawną na instytucje publiczne.

OBSZAR III: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWALA CHOROBA, SŁUŻBA ZDROWIA	
Mocne strony	Słabe strony
• Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Grójcu Wielkim na rzecz osób	• Obiekty użyteczności publicznej niedostosowane do potrzeb osób

niepełnosprawnych Planowane na 2017r. otwarcie Domu Opieki dla Seniorów im. Św. Józefa w Złoczewie.	niepełnosprawnych - Brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych - Relatywnie niska dostępność medycznych usług specjalistycznych - Ograniczona dostępność do rehabilitacji nieodpłatnej - Niewielka ilość inicjatyw prozdrowotnych.
--	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
- Likwidacja barier architektonicznych - Upowszechnianie informacji dot. osób, niepełnosprawnych i ich praw. - Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych dla realizacji projektów skierowanych do osób, niepełnosprawnych i przewlekle chorych. - Podnoszenie poziomu zaradności mobilności osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych - Kreowanie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne - Podniesienie dostępności specjalistycznych usług medycznych.	- Pogłębiający się proces marginalizacji osób dotkniętych niepełnosprawnością - Przenoszenie odpowiedzialności za opiekę nad osobą niepełnosprawną na instytucje publiczne - Niskie świadczenia rentowe, - Choroby cywilizacyjne.

Biorąc pod uwagę informacje z ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Złoczew na lata 2008 – 2015, aktualnej diagnozy zasobów Gminy Złoczew, danych liczbowych zawartych w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2016 oraz analizy SWOT można wskazać następujące obszary problemowe, w stosunku do których powinno się podjąć działania naprawcze w okresie obowiązywania strategii 2017 – 2023:

- utrzymujący się poziom ubóstwa, powodowanego pozostawaniem bez pracy;*
- zagrożenie wykluczeniem społecznym zwłaszcza z powodu ubóstwa, nieporadności i niepełnosprawności;*
- migracje osób młodych i wykształconych z terenu gminy w poszukiwaniu odpowiednich do posiadanego wykształcenia i oczekiwań miejsc do pracy i życia;*
- tendencja do świadomego pozostawania bez pracy lub w bierności zawodowej;*
- utrzymująca się liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej;*
- przenoszenie odpowiedzialności za opiekę nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi na instytucje publiczne;*
- niski poziom usług medycznych i słaby dostęp do lekarzy specjalistów;*
- uboga oferta kulturalno - edukacyjna, nie stanowiąca oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin i osób starszych;*
- mało atrakcyjne przestrzenie publiczne i miejsca rekreacji, nie stanowiące atrakcyjnej alternatywy spędzania wolnego czasu dla młodzieży narażonej na przejmowanie nawyków patologicznych, uzależnień od używek i niebezpieczeństw cyfrowych.*

MISJA I WIZJA STRATEGII

Zdefiniowane problemy pozwalają nam określić misję strategii, która odnosi się do wskazanych obszarów problemowych i ma służyć urzeczywistnieniu wizji zdefiniowanej w Strategii Rozwoju Gminy Żłoczew na lata 2016 – 2023.

Z uwagi na to, że Strategia jest dokumentem wieloletnim, którego celem jest wypracowanie rozwiązań dla ujawnionych problemów destabilizujących życie mieszkańców Gminy dla osiągnięcia pożądanych efektów, zakładamy zachowanie ciągłości działań, dzięki którym długofalowo będzie można przeciwdziałać narastaniu problemów, a nawet je niwelować. Podtrzymujemy misję sformułowaną w poprzednim dokumencie:

„Zapewnienie godnych warunków życia mieszkańcom Miasta i Gminy Żłoczew poprzez przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego oraz wdrożenie efektywnego systemu wsparcia dla środowisk potrzebujących”.

CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI INTERWENCJI, FINANSOWANIE

Realizacja określonych celów strategicznych i celów szczegółowych ma przełożyć się na ograniczenie lub wyeliminowanie zdiagnozowanych dla Gminy Żłoczew barier społecznych. Osiągnięcie tych celów jest możliwe poprzez realizację ukierunkowanych na rozwiązanie problemu działań w perspektywie długofalowej.

Realizacja tych działań skupia się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju funkcjonującego systemu pomocy społecznej opartego na współpracy wielu instytucji i organizacji oraz na aktywizacji środowiska osób marginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym a także na edukacji społecznej.

OBSZAR I:	RYNEK PRACY I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE
CEL STRATEGICZNY:	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych
GRUPY DOCELOWE:	Osoby bezrobotne, w tym długotrwale bezrobotne oraz osoby nieaktywne zawodowo
ZAGROŻENIE:	Pasywność osób do których kierowane jest wsparcie, niemożliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację planowanych projektów, brak zaangażowania społeczności lokalnej w działania na rzecz ubogich.
FINANSOWANIE	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego, granty dotacje ze środków publicznych, ze środków organizacji, stowarzyszeń, fundacji

Cel szczegółowy I.1:	Aktywizacja osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo	
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca
1. Realizacja projektów,	-liczba zorganizowanych szkoleń,	Powiatowy Urząd Pracy

organizacja szkoleń, kursów dla osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, mających na celu uzyskanie przez nich dodatkowych kwalifikacji lub podniesienie wykształcenia.	kursów - liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach, projektach - liczba zrealizowanych projektów	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
2. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie realizacji kontraktów socjalnych, prac społecznie – użytecznych, staży.	- liczba zawartych porozumień pomiędzy MGOPS a PUP - liczba osób objęta wsparciem w ramach zawartych porozumień	PUP
3. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych).	- liczba zastosowanych instrumentów i narzędzi aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych) - liczba osób objętych oddziaływaniem	PUP/WUP
4. Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego	- liczba udzielonych świadczeń - liczba rodzin objętych wsparciem	PUP

Cel szczegółowy I.2.:	Wsparcie dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej	
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca
1. Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.	- liczba udzielonych świadczeń - liczba rodzin objętych wsparciem	Szkoły, sołectwa
2. Edukowanie rodzin w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym – praca asystenta rodziny.	- liczba osób/rodzin objęta wsparciem	Praca asystenta rodziny
3. Promocja i realizacja akcji w tym akcji charytatywnych opartych na działaniach wolontariuszy, w ramach których pomoc skierowana jest do najbardziej potrzebujących.	- liczba zrealizowanych przedsięwzięć - liczba osób/rodzin objętych wsparciem - liczb wolontariuszy	Szkoły, Sołectwa, stowarzyszenia Banki, lokalni przedsiębiorcy

Cel szczegółowy I.3.:	Promocja i wsparcie samozatrudnienia i przedsiębiorczości	
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca
1. Informowanie i doradztwo	- liczba osób korzystających ze	PUP

dotyczące pozyskania środków na otworzenie własnej działalności gospodarczej.	wsparcia doradczego	Lokalna Grupa Działania Regionalna Izba Gospodarcza
---	---------------------	--

Cel szczegółowy I.4.:	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca
1. Aktywizowanie osób i rodzin marginalizowanych poprzez działania integracyjne realizowane w środowiskach lokalnych	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć	Szkoły Sołectwa Stowarzyszenia

OBSZAR II:	RODZINA, EDUKACJA, POTRZEBY SENIORÓW
CEL STRATEGICZNY:	Wspieranie zachowań prorodzinnych
GRUPY DOCELOWE:	Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Osoby uzależnione i ich rodziny, dzieci i młodzież, seniorzy. Rodziny z problemem przemocy.
ZAGROŻENIE:	Brak współpracy ze strony władz samorządowych, instytucji publicznych: szkoły, parafia, organizacji pozarządowych. Brak finansowania ze źródeł zewnętrznych.
FINANSOWANIE	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, granty, dotacje ze źródeł rządowych, samorządowych i pozarządowych, środki w dyspozycji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Cel szczegółowy II.1.:	Wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca
1. Pomoc asystenta rodziny dla rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	-liczba rodzin objęta asystenturą rodzinną -liczba asystentów rodziny.	Kuratorzy sądowi
2. Pomoc materialna i rzeczowa dla rodzin wymagających wsparcia	-liczba udzielonych świadczeń -liczba rodzin objętych wsparciem.	GKRPA, - szkoły - organizacje pozarządowe - Caritas
3. Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych	-liczba udzielonych świadczeń -liczba rodzin objętych programem wsparcia -liczba wydanych Kart Dużej Rodziny.	
4. Systematyczna praca socjalna z rodziną.	- liczba rodzin objętych wsparciem	
5. Udzielenie pomocy finansowej dzieciom w rodzinach dotkniętych dysfunkcjami m. in. stypendia socjalne, zasiłki szkolne,	-liczba dzieci korzystających z programu dożywiania - liczba dzieci, którym przyznano stypendia.	szkoły

dopłata do wypoczynku, dożywianie		
--------------------------------------	--	--

Cel szczegółowy II.2.:		Zapobieganie uzależnieniom i przemocy w rodzinie
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca
1. Prowadzenie działań profilaktyczno – edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży mających na celu uświadamianie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych oraz niebezpieczeństw na jakie można natrafić w Internecie włącznie z cyber-uzależnieniem.	- liczba zrealizowanych działań - liczba podmiotów biorących udział w działaniach	Policja Parafia Psychologowie
2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i psychospołecznej oraz wsparcia prawnego dla ofiar i sprawców przemocy	- liczba osób korzystających ze wsparcia - liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	Psychologowie Prawnik Zespół interdyscyplinarny działający przy MGOPS Policja
3. Działania pomocowe dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „Niebieskiej Karty”	- liczba rozpoczętych procedur - liczba założonych kart.	Zespół interdyscyplinarny działający przy MGOPS
4. Minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne	-liczba i formy udzielanej pomocy; -liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą	

Cel szczegółowy II.3.:		Wspieranie aktywności i zainteresowań młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych (w tym rodzin borykających się z problemem alkoholowym lub przemocowym)
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca
1. Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, wyjazdów dla dzieci i młodzieży	-liczba dzieci uczestniczących w zajęciach -liczba zorganizowanych zajęć / wyjazdów.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szkoły, Kluby sportowe, parafie

Cel szczegółowy II.4.:		Wsparcie i aktywizacja osób starszych
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca

1. Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych	- liczba wprowadzonych usług - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	Placówki służby zdrowia
2. Wzrost aktywności społecznej osób starszych poprzez zwiększenie dostępności przedsięwzięć kulturalno -edukacyjnych dla seniorów.	-liczba przedsięwzięć promujących zdrowy i aktywny styl życia wśród osób starszych -liczba spotkań, inicjatyw integracyjno – towarzyskich dla seniorów - liczba wyjazdów/ wycieczek organizowanych dla seniorów	Miejski Ośrodek Kultury Stowarzyszenia: Towarzystwo Przyjaciół Złoczewa Stowarzyszenie Civitas Christiana
3. Wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi i pozostawienie ich w środowisku naturalnym	-liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych -liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych; -liczba niepełnosprawnych dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół	Placówki służby zdrowia
4. Rozwój systemu wsparcia pozainstytucjonalnego na rzecz osób starszych	- liczba osób korzystających z pobytu Domu Opieki dla Seniorów im. Św. Józefa w Złoczewie	Caritas Diecezji Kaliskiej

Cel szczegółowy II.5.:	Wspieranie inicjatyw służących umacnianiu więzi prorodzinnych	
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca
1. Organizowanie i wspieranie różnego typu inicjatyw, mających na celu integrację mieszkańców miejscowości i gminy	- liczba zrealizowanych przedsięwzięć/inicjatyw	Sołectwa, Miejski Ośrodek Kultury, Szkoły, Stowarzyszenia, Parafie
2. Realizacja przedsięwzięć na rzecz tworzenia warunków do rozwijania aktywności prorodzinnej	- liczba powstałych i udostępnionych obiektów rekreacyjnych	Inwestorzy Środki: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Granty, Dotacje

OBSZAR III:	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA CHOROBA, SŁUŻBA ZDROWIA
CEL STRATEGICZNY:	Pomoc osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społeczności lokalnej
GRUPY DOCELOWE:	Osoby niepełnosprawne i długotrwale chore. Rodziny osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych.
ZAGROŻENIE:	Niski stopień zaangażowania ze strony władz samorządowych, instytucji publicznych: szkół, parafii, organizacji pozarządowych, ośrodków zdrowia. Brak finansowania ze źródeł zewnętrznych.

FINANSOWANIE

Granty, dotacje, finansowanie przez stowarzyszenia, fundacje, organizacje

Cel szczegółowy III.1.:		Wsparcie dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych
Kierunek interwencji	Wskaźniki	Współpraca
1. Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych	- liczba wprowadzonych usług - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	Placówki służby zdrowia
2. Wzrost aktywności społecznej osób niepełnosprawnych poprzez zmniejszenie barier architektonicznych	- liczba zrealizowanych inwestycji	
3. Wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki nad osobami niepełnosprawnymi i pozostawienie ich w środowisku naturalnym	-liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych -liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych; -liczba niepełnosprawnych dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół - liczba dzieci objętych nauczaniem indywidualnym	Placówki służby zdrowia, szkoły
4. Rozwój systemu wsparcia pozainstytucjonalnego na rzecz osób niepełnosprawnych (działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Grójcu Wielkim)	- liczba osób korzystających z dziennego pobytu w Środowiskowym Domu Samopomocy	Stowarzyszenie Wiara Parafie
5. Zajęcia korekcyjne dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych	-liczba osób korzystających z zajęć	Szkoły, placówki służby zdrowia

ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Złoczew na lata 2017- 2023 zakłada ciągłość realizacji wytyczonych kierunków działań z zastrzeżeniem wprowadzenia niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. Ma ona charakter otwarty, może być ciągle aktualizowana, udoskonalana. Mogą też być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Dokument uwzględnia kierunki interwencji, które są w realizacji lub planuje się ich realizację.

Koordynatorem działań zaplanowanych w niniejszym opracowaniu jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złoczewie, który zgodnie z art. 2 ust 2 ustawy o pomocy społecznej przez współpracę partnerską z różnymi podmiotami i instytucjami, przy wykorzystaniu dostępnych źródeł wsparcia będzie podejmował optymalne działania wyznaczone kierunkami interwencji na rzecz osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej, które nie są w stanie samodzielnie sobie poradzić.

W celu sprawdzenia czy udało się wdrożyć planowane działania i czy przynoszą one pożądane efekty prowadzony będzie **monitoring** realizacji strategii przez zespół powołany zarządzeniem Kierownika Miejskiego –Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Raport monitorujący z realizacji strategii będzie przedstawiany Radzie Miejskiej w Złoczewie wraz z oceną zasobów pomocy społecznej za rok miniony. Informacje zebrane w ramach monitoringu odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie Gminy.

Dla weryfikacji osiągniętych, poprzez realizację kierunków interwencji, wskaźników oraz stopnia realizacji celów określonych w strategii, a więc stopnia ograniczenia lub eliminacji zjawisk niepożądanych, ten sam zespół dokona **ewaluacji** strategii. Z uwagi na krótki, bo 6 letni okres obowiązywania strategii, zaplanowano przeprowadzenie ewaluacji mid- term i ex- post.

Ewaluacja mid – term przeprowadzona w połowie wdrażania strategii (z uwzględnieniem corocznych raportów z monitoringu) ma przynieść informacje o adekwatności Strategii do lokalnych potrzeb oraz stosowności podejmowanych kierunków interwencji w stosunku do realizacji przyjętych celów. Wynik ewaluacji pozwoli zaktualizować diagnozę oraz zweryfikować ,w razie konieczności, założenia strategii.

Ewaluacja ex-post przeprowadzona na zakończenie realizacji strategii, czyli pod koniec 2023 roku, ma na celu ocenę skuteczności Strategii w stosunku do lokalnych potrzeb. Zebrane informacje udzielą odpowiedzi na pytanie czy udało się i do jakiego stopnia zrealizować postawione cele i ograniczyć lub wyeliminować zjawiska niepożądane, a tym samym skutecznie odpowiedzieć na zdiagnozowane potrzeby społeczne. Ewaluacja dostarczy także informacji związanych z planowaniem strategii na kolejne lata.

Promocja strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będą poprzez podawanie do publicznej wiadomości w Internecie i na tablicach ogłoszeń, a w razie konieczności w lokalnych mediach, informacji o wdrażanych projektach i przedsięwzięciach oraz o wysokości pozyskanych na ten cel środków zewnętrznych, w tym z funduszy europejskich.

Zmiany w strategii mogą być dokonywane w każdym czasie, na wniosek Burmistrza lub Kierownika Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Przestankami do wprowadzenia zmian mogą być w szczególności wnioski lub sugestie działających w Gminie Złoczew lub planujących działanie na naszym terenie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych a także mieszkańców.

Spis tabel zamieszczonych w dokumencie.

Tabela 1: Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	14
Tabela 2: Dzietność i trwanie życia do 2030 r.	15
Tabela 3: Wskaźnik obciążenia demograficznego- Gmina Złoczew w latach 2011- 2015.....	15
Tabela 4: Udział ludności Gminy Złoczew wg. ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	16
Tabela 5: Liczba osób pracujących w Gminie Złoczew wg. podziału innego niż PKD	16
Tabela 6: Pracujący na 1000 ludności	17
Tabela 7: Liczba bezrobotnych w Mieście i Gminie Złoczew wraz ze stopą bezrobocia w powiecie sieradzkim.....	17
Tabela 8: Bezrobocie w Gminie Złoczew z perspektywy udzielonego wsparcia.	18
Tabela 9: Saldo migracji.....	18
Tabela 10: Wydatki na zadania realizowane w ramach ochrony zdrowia.	20
Tabela 11: Liczba uczniów realizujących obowiązek szkolny na poziomie podstawowym od roku szkolnego 2013/14	21
Tabela 12: Liczba uczniów uczęszczających do Gimnazjum od roku szkol. 2013/14	22
Tabela 13: Wyniki egzaminu gimnazjalnego uczniów Publicznego Gimnazjum. Im. Andrzeja Ruszkowskiego w Złoczewie 2012 - 2016.....	22
Tabela 14: Ilość uczniów dowożonych do Szkoły Podstawowej od roku szkol. 2013/14.....	24
Tabela 15: Ilość uczniów dowożonych do Gimnazjum od roku szkol. 2013/14	24
Tabela 16: Ilość uczniów oraz wysokość udzielonego wsparcia w zakresie dożywiania 2014 - 2017. 24	
Tabela 17: Zasiłki celowe przyznane w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”. 24	
Tabela 18: Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w Gminie Złoczew	25
Tabela 19: Stan bezpieczeństwa w Gminie Złoczew w latach 2013 - 2016.....	26
Tabela 20: Stan bezpieczeństwa na drogach Gminy Złoczew w latach 2014 - 2016.....	27
Tabela 21: Nietrzeźwi kierujący pojazdami w Gminie Złoczew w latach 2013-2015	27
Tabela 22: Zestawienie wyjazdów jednostek OSP Złoczew w latach 2013 – 2015	28
Tabela 23: Dodatki mieszkaniowe – Gmina Złoczew -2014 - 2017	29
Tabela 24: Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Grójcu Wielkim	29
Tabela 25: Dane o korzystających z pomocy i wsparcia MGOPS w Złoczewie 2014- 2017	31
Tabela 26: Usługi Pomocy Społecznej MGOPS w Złoczewie 2014 - 2017	32
Tabela 27: Świadczenia zrealizowane przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złoczewie w latach 2014 – 2016 wraz z prognozą na 2017.....	33
Tabela 28 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu bezrobocia.....	35
Tabela 29 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu ubóstwa.....	36
Tabela 30 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	36

Tabela 31: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu niepełnosprawności	37
Tabela 32: Rodzaje udzielonej pomocy z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby..	38
Tabela 33: Rodzaje udzielonej pomocy z powodu ochrony macierzyństwa.	39
Tabela 34: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu bezradności w opiece nad dziećmi – wychowawczych.....	40
Tabela 35: Wydatki na realizację zadań związanych z pieczą zastępczą i wsparciem rodziny wraz z liczbą korzystających.	42
Tabela 36: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu alkoholizmu.	43
Tabela 37: Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej w obszarze ochrony zdrowia.....	45
Tabela 38: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy i wsparcia udzielanego przez MGOPS z powodu przemocy w rodzinie	46